

II

(Ikke-lovgivningsmæssige retsakter)

AFGØRELSE

KOMMISSIONENS GENNEMFØRELSESAFGØRELSE

af 19. marts 2014

om vedtagelsen af det flerårige arbejdsprogram for LIFE 2014-2017

(EØS-relevant tekst)

(2014/203/EU)

EUROPA-KOMMISSIONEN HAR —

under henvisning til traktaten om Den Europæiske Unions funktionsmåde,

under henvisning til Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) nr. 1293/2013 af 11. december 2013 om oprettelse af et program for miljø- og klimaindsatsen (LIFE) og om ophævelse af forordning (EF) nr. 614/2007 ⁽¹⁾, særlig artikel 24, stk. 1, og

ud fra følgende betragtninger:

- (1) For at sikre gennemførelsen af LIFE-programmet, er det nødvendigt at vedtage et flerårigt arbejdsprogram for 2014-2017.
- (2) For at sætte rammen for gennemførelsen af de to LIFE-delfprogrammer, bør det flerårige arbejdsprogram for 2014-2017 fastlægge en vejledende fordeling af midlerne mellem de prioriterede områder og former for finansiering, de projektemner, der skal gennemføre de tematiske prioriteter omhandlet i bilag III til forordning (EU) nr. 1293/2013, den tekniske metodologi for projektudvælgelse, kriterierne for tildeling af støtte og vejledende tidsplaner for indkaldelser af forslag.
- (3) Det flerårige arbejdsprogram for 2014-2017 bør desuden omfatte kvalitative og kvantitative resultater, indikatorer og mål for hvert enkelt prioriteret område og projekttype i overensstemmelse med resultatindikatorerne og de specifikke målsætninger, der er fastsat for hvert af de prioriterede områder med henblik på at lette evalueringen af programmets resultater og virkning. Kommissionen har på baggrund af en forudgående vurdering udpeget to innovative finansielle instrumenter til finansiering af projekterne i overensstemmelse med artikel 17, stk. 4, i forordning (EU) nr. 1293/2013.
- (4) De pågældende finansielle instrumenter bør afprøves under det flerårige arbejdsprogram med henblik på at påvise deres betydelige potentiale for at mobilisere midler fra investorer inden for biodiversitet og modvirkning af og tilpasning til klimaændringer og dermed takle de finansielle hindringer, der på nuværende tidspunkt står i vejen for nye projekter på disse områder.
- (5) Den Europæiske Investeringsbank (EIB) har positiv erfaring med andre finansielle instrumenter og er i kraft af sin geografiske dækning i stand til at nå potentielle støttemodtagere på tværs af Unionen, og på den baggrund bør gennemførelsen af faciliteten til finansiering af naturkapital og instrumentet til privatfinansiering af energieffektivitet i form af bidrag fra LIFE-programmet overlades til EIB.
- (6) For at sikre en effektiv gennemførelse af det flerårige arbejdsprogram og eftersom forordning (EU) nr. 1293/2013 gælder fra den 1. januar 2014, bør denne afgørelse anvendes fra vedtagelsesdatoen.
- (7) Foranstaltningerne i denne afgørelse er i overensstemmelse med udtalelse fra udvalget for LIFE-programmet for miljø- og klimaindsatsen, der blev nedsat ved artikel 30 i forordning (EU) nr. 1293/2013 —

⁽¹⁾ EUT L 347 af 20.12.2013, s. 185.

VEDTAGET DENNE AFGØRELSE:

Artikel 1

Det flerårige arbejdsprogram

Det flerårige LIFE-arbejdsprogram for 2014-2017, som det foreligger i bilaget, vedtages.

Artikel 2

EU's bidrag til det flerårige arbejdsprogram

Det maksimale bidrag til det flerårige LIFE-arbejdsprogram for 2014-2017 fastsættes til 1 796 242 000 EUR og skal bruges til at finansiere relevante delprogrammer og prioriterede områder på følgende måde:

- 1) Et samlet beløb på 1 347 074 499 EUR til delprogrammet for miljø, der yderligere opdeles således:
 - a) 495 845 763 EUR til det prioriterede område »miljø og ressourceeffektivitet«
 - b) 610 068 900 EUR til det prioriterede område »natur og biodiversitet«
 - c) 162 999 836 EUR til det prioriterede område »miljøforvaltning og -information«
 - d) 78 160 000 EUR til relaterede støtteudgifter.
- 2) Et samlet beløb på 449 167 501 EUR til delprogrammet for klimainsatsen, der yderligere opdeles således:
 - a) 193 559 591 EUR til det prioriterede område »modvirkning af klimaændringer«
 - b) 190 389 591 EUR til det prioriterede område »tilpasning til klimaændringer«
 - c) 47 588 319 EUR til det prioriterede område »klimaforvaltning og -information«
 - d) 17 630 000 EUR til relaterede støtteudgifter.

Artikel 3

Finansielle instrumenter

- 1) Følgende finansielle instrumenter som beskrevet i bilaget modtager bidrag i henhold til artikel 17, stk. 1, i forordning (EU) nr. 1293/2013:
 - a) instrumentet til privatfinansiering af energieffektivitet
 - b) faciliteten til finansiering af naturkapital
- 2) Gennemførelsen af bidraget til instrumentet for privatfinansiering af energieffektivitet og faciliteten til finansiering af naturkapital overlades til Den Europæiske Investeringsbank.

Artikel 4

Ikrafttrædelse

Denne afgørelse træder i kraft dagen efter offentliggørelsen i *Den Europæiske Unions Tidende*.

Den finder anvendelse fra den 19. marts 2014.

Udfærdiget i Bruxelles, den 19. marts 2014.

På Kommissionens vegne
José Manuel BARROSO
Formand

BILAG

DET FLERÅRIGE LIFE-ARBEJDSPROGRAM FOR 2014-2017

1. INDLEDNING

I henhold til artikel 3 i forordning (EU) nr. 1293/2013 (»LIFE-forordningen«) sigter LIFE-programmet mod at opfylde følgende overordnede målsætninger:

- at bidrage til overgangen til en kulstoffattig økonomi, der er ressourceeffektiv og modstandsdygtig over for klimaændringer, til beskyttelsen og forbedringen af miljøkvaliteten og til at standse og vende biodiversitetstab, herunder støtte til Natura 2000-nettet og afhjælpning af økosystemforringelsen
- at forbedre udviklingen, gennemførelsen og håndhævelsen af Unionens miljø- og klimapolitik og -lovgivning og at fungere som katalysator for og fremme integrationen og mainstreamingen af miljø- og klimamålsætninger i andre EU-politikker samt den offentlige og den private sektors praksis, bl.a. ved at øge den offentlige og den private sektors kapacitet
- at støtte bedre miljø- og klimaforvaltning på alle niveauer, herunder bedre inddragelse af civilsamfund, NGO'er og lokale aktører samt
- at støtte gennemførelsen af det syvende miljøhandlingsprogram.

LIFE-programmet skal forvaltes af Kommissionens tjenestegrene eller af det forvaltningsorgan, der har fået uddelegeret denne opgave til direkte forvaltning. Forvaltningsorganet handler inden for rammerne af de delegerede beføjelser, der er blevet tildelt ved Kommissionens afgørelse C(2013) 9414 og under Kommissionens tjenestegrenes tilsyn. Kommissionen har fortsat det overordnede ansvar for programmet. Eksterne eksperter kan ansættes til at bistå Kommissionens tjenestegrene og eller forvaltningsorganet.

Det aktuelle flerårige arbejdsprogram er vedtaget på linje med disse overordnede målsætninger og i medfør af artikel 24, stk. 1, i LIFE-forordningen ved en gennemførelsesretsakt i henhold til undersøgelsesproceduren som fastsat i artikel 5 i Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) nr. 182/2011⁽¹⁾ og omhandlet i artikel 30 i LIFE-forordningen.

Ved anvendelse af princippet om komplementaritet med andre EU-finansieringsprogrammer omhandlet i betragtning 5, 11 og 13 samt artikel 8 i LIFE-forordningen vil gennemførelsen af det flerårige arbejdsprogram gennem specifikke foranstaltninger sikre sammenhæng og synergi og samtidig så vidt muligt modvirke overlapning med andre EU-politikker og finansieringsinstrumenter, navnlig Horisont 2020-programmet⁽²⁾, der er Unionens forsknings- og innovationsprogram for 2014-2020, og arbejdsprogrammerne herunder⁽³⁾. Det skal hovedsagelig opnås ved hjælp af støttekriterierne for de forskellige former for projekter og retningslinjer for ansøgninger, der følger med indkaldelserne. Dobbeltfinansiering undgås ved krydskontrol i udvælgelsesfasen og ved efterfølgende kontrol. Særligt projekter, der fokuserer på forskning eller opførelse af store infrastrukturprojekter udelukkes fra finansiering via LIFE-programmet.

Det flerårige arbejdsprogram følger strukturen i artikel 24, stk. 2, i LIFE-forordningen og behandler kun om nødvendigt delprogrammerne miljøindsatsen og klimaindsatsen separat.

⁽¹⁾ Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) nr. 182/2011 af 16. februar 2011 om de generelle regler og principper for, hvordan medlemsstaterne skal kontrollere Kommissionens udøvelse af gennemførelsesbeføjelser (EUT L 55 af 28.2.2011, s. 13).

⁽²⁾ Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) nr. 1290/2013 af 11. december 2013 om reglerne for deltagelse og formidling i »Horisont 2020 — rammeprogram for forskning og innovation (2014-2020)« og om ophævelse af forordning (EF) nr. 1906/2006 (EUT L 347 af 20.12.2013, s. 81).

⁽³⁾ Det første arbejdsprogram for Horisont 2020 dækker 2014-2015. Horisont 2020 sætter fokus på tre prioriteter nemlig at frembringe videnskabelig topkvalitet for at styrke Unionens fremragende position på verdensplan, fremme industrielt lederskab for at støtte erhvervslivet, herunder mikro-, små og mellemstore virksomheder (SMV) og innovation og håndtere samfundsmæssige udfordringer. Hensigten er at reagere direkte på de udfordringer, der peges på i Europa 2020-strategien, ved at støtte aktiviteter, der dækker hele spektret fra forskning til markedsføring. I Horisont 2020 håndteres forskning og innovation inden for miljø og klima ved en række foranstaltninger og samarbejdsmuligheder, navnlig i den samfundsmæssige udfordring »klimaindsats, miljø, ressourceeffektivitet og råstoffer«. I den sammenhæng sigtes der i forskning og innovation inden for miljø mod en økonomi og et samfund, der er ressource- og vandeffektivt og modstandsdygtig over for klimaændringer. Referencedokumenter findes her: http://ec.europa.eu/research/participants/portal/desktop/en/funding/reference_docs.html#h2020-work-programmes-2014-15-main-wp, navnlig arbejdsprogrammet under den samfundsmæssige udfordring »Klimaindsats, miljø, ressourceeffektivitet og råvareforsyning«.

Det dækker perioden fra den 1. januar 2014 til den 31. december 2017.

1.1. Delprogrammet for miljø

Delprogrammet for miljø omfatter de **prioriterede områder** miljø og ressourceeffektivitet, natur og biodiversitet samt miljøforvaltning og -information (artikel 9-12 i LIFE-forordningen). Hvert af de prioriterede områder omfatter adskillige **tematiske prioriteter**, der er opført i bilag III til LIFE-forordningen. Det aktuelle flerårige arbejdsprogram for 2014-2017 fastlægger desuden, hvilke **projektemner** der skal anvendes til gennemførelse af de tematiske prioriteter.

1.2. Delprogrammet for klimaindsatsen

Delprogrammet for klimaindsatsen er ny og enestående mulighed for at støtte gennemførelsen af Unionens klimapolitik. Overordnet set vil det bidrage til at fremme Unionens overgang mod en lavemissionsøkonomi, som også er modstandsdygtig over for klimaændringer, strategisk understøtte gennemførelsen af 2020-klima- og energipakken samt EU-strategien for tilpasning til klimaændringer og forberede Unionen på klimaændringerne frem mod 2030. Det vil desuden støtte bedre miljø- og klimaforvaltning på alle niveauer, herunder bedre inddragelse af civilsamfundet, NGO'er og lokale aktører.

2. FORDELING AF MIDLER MELLEM PRIORITEREDE OMRÅDER OG MELLEM FØRSKELLIGE FORMER FOR STØTTE — ARTIKEL 24, STK. 2, LITRA a)

I henhold til artikel 4 i LIFE-forordningen er **den samlede finansielle ramme for LIFE-programmet 2014-2020 på 3 456 655 000 EUR**, hvoraf 75 % tildeles delprogrammet for miljø (2 592 491 250 EUR) og 25 % delprogrammet for klimaindsatsen (864 163 750 EUR). Ved LIFE-forordningen fastsættes ligeledes den minimumsprocentdel af det samlede budget, der afsættes til **projekter** (81 %, jf. artikel 17, stk. 4, i LIFE-forordningen), og den maksimale procentdel af budgetmidlerne, der tildeles projekter i form af aktivitetsstøtte, som kan tildeles **integrerede projekter** (30 %).

Projekterne finansieres via **aktivitetsstøtte** eller, hvor det er relevant, **finansielle instrumenter** (artikel 17, stk. 4, i LIFE-forordningen). **Det flerårige arbejdsprogram skal præcisere** det beløb, der tildeles de enkelte **prioriterede områder og former for støtte**.

Samlet tildeling pr. form for støtte for begge delprogrammer

Budgettet 2014-2017	i mio. EUR
aktivitetsstøtte	1 317,9
driftstilskud	38,6
finansielle instrumenter	140,0
Offentlige indkøb	204,0
Støtteudgifter	95,8
I alt	1 796,3

Samlet tildeling pr. prioriteret område

Prioritere områder	Miljø og ressourceeffektivitet	Natur og biodiversitet	Miljøforvaltning og -information	Modvirkning af klimaændringer	Tilpasning til klimaændringer	Klimaforvaltning og -information
I alt pr. område (i mio. EUR)	495,85	610,07	163,00	193,56	190,39	47,59
Subtotal	1 700,45					
Støtte-udgifter	95,79					
I alt	1 796,3					

Fordelingen af midler pr. prioriterede område og form for støtte er vejledende. For aktivitetsstøtte afhænger den endelige tildeling af det faktiske antal støtteberettigede forslag til projekter under hvert enkelt prioriteret område. Budgetbevillingerne til og mellem de finansielle instrumenter kan tilpasses i løbet af LIFE-programmet i henhold til den faktiske udnyttelse. Inden for de tærskler, der er fastsat ved LIFE-forordningen, må omfordelingen mellem de prioriterede områder ikke overstige 5 % af den samlede tildeling for de pågældende prioriterede områder.

2.1. Delprogrammet for miljø

Delprogrammet for miljø tildeles et budget på 1 347 EUR for det aktuelle flerårige arbejdsprogramms varighed.

Mindst 55 % af de budgetmidler, der tildeles projekter i form af aktivitetsstøtte, tildeles foranstaltninger til støtte for bevaring af natur og biodiversitet, herunder information og forvaltning (artikel 9, stk. 3, i LIFE-forordningen), teknisk bistand og forberedende projekter. Resten af budgetmidlerne til projekter tildeles foranstaltninger under det prioriterede område for miljø og ressourceeffektivitet, herunder information og forvaltning, teknisk bistand og forberedende projekter.

Fordelingen af midler pr. prioriterede område er vejledende og afhænger af det faktiske antal forslag til aktivitetsstøtte under hvert enkelt prioriteret område og den pågældende udnyttelse under det enkelte finansielle instrument.

Fordeling pr. former for støtte under delprogrammet for miljø

Budgettet 2014-2017	i mio. EUR
Aktivitetsstøtte (*)	
— kapacitetsopbygningsprojekter	11,25
— projekter om teknisk bistand	2,9
— anden aktivitetsstøtte (**)	1 053,8
Finansielt instrument (***)	
Faciliteten til finansiering af naturkapital (****)	30,0
Driftstilskud	30,0
Offentlige indkøb	141,0
Støtteudgifter	78,2
I alt	1 347,1

(*) 30 % af midlerne, der tildeles projekter i form af aktivitetsstøtte, tildeles integrerede projekter. Afhængigt af det faktiske antal forslag til integrerede projekter, anvendes ubrugte midler til andre projekter i form af aktivitetsstøtte.

(**) Et vejledende beløb på højst 1 % af dette beløb anvendes til forberedende projekter.

(***) Det maksimale niveau for forvaltningsomkostninger i forbindelse med gennemførelsen af de finansielle instrumenter må ikke overstige 7 % af den samlede ramme for finansielle instrumenter.

(****) Dette omfatter 5 mio. EUR til ekspertstøttefaciliteten.

2.2. Delprogrammet for klimaindsatsen

Under det aktuelle flerårige arbejdsprogram er budgettet for delprogrammet for klimaindsatsen på 449,2 mio. EUR. Fordelingen af midler til de prioriterede områder er vejledende og afhænger af det faktiske antal forslag til aktivitetsstøtte under hvert enkelt prioriteret område og den pågældende udnyttelse under det enkelte finansielle instrument.

Fordeling pr. former for støtte under delprogrammet for klimaindsatsen

Budgettet 2014-2017	i mio. EUR
Aktivitetsstøtte (*)	
kapacitetsopbygningsprojekter — aktivitetsstøtte	3,75
projekter om teknisk bistand — aktivitetsstøtte	2,4
anden aktivitetsstøtte	243,81
Finansielle instrumenter (**)	
instrumentet til privatfinansiering af energieffektivitet (PF4EE) finansielt instrument	80,0
faciliteten til finansiering af naturkapital (***) (NCFE) finansielt instrument	30,0
Driftstilskud	8,6
Offentlige indkøb	63,0
Støtteudgifter	17,6
I alt	449,2

(*) 30 % af midlerne, der tildeles projekter i form af aktivitetsstøtte, tildeles integrerede projekter. Afhængigt af det faktiske antal forslag til integrerede projekter, anvendes ubrugte midler til andre projekter i form af aktivitetsstøtte.

(**) Det maksimale niveau for forvaltningsomkostninger i forbindelse med gennemførelsen af de finansielle instrumenter må ikke overstige 7 % af den samlede ramme for finansielle instrumenter.

(***) Dette omfatter 5 mio. EUR til ekspertstøttefaciliteten.

3. PROJEKTEMNER TIL GENNEMFØRELSE AF DE TEMATISKE PRIORITETER OMHANDLET I BILAG III FOR DELPROGRAMMET FOR MILJØ (ARTIKEL 24, STK. 2, LITRA b), I LIFE-FORORDNINGEN)

I overensstemmelse med betragtning 36 i LIFE-forordningen indeholder det flerårige arbejdsprogram en ikke-udtømmende liste over projektemner til gennemførelse af de tematiske prioriteter, koncentreret om konkrete miljøpolitiske prioriteter og indsatsområder under delprogrammet for miljø. Ved at opstille denne liste, der gælder under hele det flerårige arbejdsprogram, sikres både den nødvendige fleksibilitet med hensyn til at opfylde LIFE-programmets mål og målsætninger og den nødvendige stabilitet, således at potentielle ansøgere kan planlægge, udarbejde og indgive deres forslag. I overensstemmelse med betragtning 22 i LIFE-forordningen bør Kommissionen i sin vurdering af EU-merværdien under delprogrammet for miljø være særlig opmærksom på projekternes potentiale i forhold til at bidrage til de prioriterede områder samt de tematiske prioriteter, der gennemføres ved disse projektemner. Projektemnerne fungerer dermed således, at projekter om strategisk vigtige politikområder med en høj EU-merværdi, der samtidig er åbne over for velfunderede forslag på andre områder og nye idéer og dermed reagerer på nye udfordringer, belønnes.

Projektemnerne gælder ikke projekttyper, der allerede på grund af deres egenskaber og/eller en detaljeret beskrivelse af deres specifikke indhold i forordningen og det flerårige arbejdsprogram er begrænset til specifikke emner (f.eks. kapacitetsopbygning, teknisk bistand, forberedende, integrerede og andre projekter, der ad hoc beskrives i detaljer).

I anerkendelse af det særligt presserende behov for at sikre passende finansiering af Natura 2000-nettet og det retlige medfinansieringskrav som omhandlet i artikel 8 i Habitat-direktivet har medlovgiverne besluttet, at mindst 55 % af de midler, der tildeles projekter i form af aktivitetsstøtte, skal øremærkes projekter til støtte for bevaring af natur og biodiversitet med et klart fokus på Natura 2000. Dette er en større øremærkning i forhold til LIFE+-forordningen, hvilket begrænser de midler, der er til rådighed for projekter inden for andre tematiske prioriterede områder under delprogrammet for miljø, og det udgør dermed endnu en grund til at optimere udnyttelsen af midlerne på disse områder.

Det bør bemærkes, at finansiering af projekter om emner, der ikke er omfattet af listen, ikke udelukkes. Projekter af høj kvalitet, der opfylder de gældende støtteberettigelses- og udvælgelseskrav, kan stadig tildeles støtte.

3.1. Det prioriterede område for miljø og ressourceeffektivitet

I henhold til artikel 10, litra a), i LIFE-forordningen skal projektemnerne for dette prioriterede område og de relaterede tematiske prioriterede områder i bilag III til LIFE-forordningen stræbe efter den specifikke målsætning »**at udvikle, teste og demonstrere politiske eller forvaltningsmæssige tilgange, bedste praksis og løsninger**, herunder udvikling og demonstration af innovative teknologier, vedrørende miljømæssige udfordringer, som kan anvendes som model, overføres eller mainstreames, herunder hvad angår forbindelsen mellem miljøet og sundhed, og til støtte for politik og lovgivning vedrørende ressourceeffektivitet, herunder køreplanen for et ressourceeffektivt Europa«. Alle projekter under dette prioriterede område skal derfor enten være pilot- eller demonstrationsprojekter i medfør af betydningen i artikel 18, litra a) og b), i LIFE-forordningen, men må ikke fokusere på forskning. I forbindelse med demonstrationsprojekter under dette prioriterede område omfattet af et af nedenstående projektemner, gives der forrang til projekter, der idriftsætter, afprøver, evaluerer og udbreder aktioner, metoder eller tilgange, der er **nye eller ukendte i Unionen**.

LIFE-forordningens bilag III

a) Tematiske prioriteter for vand, herunder det marine miljø: aktiviteter til gennemførelse af de specifikke målsætninger for vand, der er fastsat i køreplanen for et ressourceeffektivt Europa og det syvende miljøhandlingsprogram, navnlig:

- i) integrerede tilgange til gennemførelse af Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2000/60/EF ⁽¹⁾
- ii) aktiviteter til gennemførelse af Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2007/60/EF ⁽²⁾
- iii) aktiviteter til gennemførelse af foranstaltningsprogrammet i Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2008/56/EF ⁽³⁾ med henblik på at opnå en god miljøstatus i havområder
- iv) aktiviteter til sikring af en sikker og effektiv udnyttelse af vandressourcer, forbedring af kvantitativ vandforvaltning, bevarelse af et højt vandkvalitetsniveau og undgåelse af misbrug og forringelse af vandressourcer.

Unionen står over for en alvorlig udfordring i forhold til at tackle omkostningseffektiv vandkvaliteten, oversvømmelser og tørke effektivt. Det kræver en helhedsbetragtning med flere aktører at tackle de udfordringer og muligheder, der findes i vandsektoren. På linje med gennemførelsen af vandrammedirektivet, direktivet om oversvømmelser og det europæiske innovationspartnerskab om vand bør projekterne fokusere på udvikling og især gennemførelsesforanstaltninger, der kan være med til at få medlemsstaterne til skifte til fuldstændig integreret vandressourceforvaltning, og fremme af økosystem-baserede tilgange, hvor det er relevant. For så vidt angår foranstaltninger som led i gennemførelsen af havstrategirammedirektivet bør der lægges særlig vægt på nye belastninger og virkninger og fremme af bedre integreret kystforvaltning og maritim fysisk planlægning. I vandindustrien er de teknologier og processer, der anvendes til at sikre vandforsynings-tjenester (produktion af drikkevand eller spildevandsrensning), ved at være forældede. I overensstemmelse med de prioriterede områder under det europæiske innovationspartnerskab om vand er der tale om to udfordringer: i) at sikre korrekt gennemførelse og dermed omkostningseffektive, ressourceeffektive og lovmedholdelige resultater og ii) at sikre evnen til at håndtere nye problemer på området.

Der gives derfor forrang til følgende projekter:

Vand, oversvømmelser og tørke — bilag III, del A, litra a), nr. i)-ii)

1. **Planlægning og etablering i land-** og byområder af **naturlige vandbindingsforanstaltninger**, der skal fremme nedsivning og vandoplagring og fjerne forurenende stoffer ved naturlige eller naturlignende processer og dermed bidrage til at opfylde målene for vandrammedirektivet og direktivet om oversvømmelser og sikre tørkestyring i områder med vandknaphed.

⁽¹⁾ Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2000/60/EF af 23. oktober 2000 om fastlæggelse af en ramme for Fællesskabets vandpolitiske foranstaltninger (EFT L 327 af 22.12.2000, s. 1)

⁽²⁾ Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2007/60/EF af 23. oktober 2007 om vurdering og styring af risikoen for oversvømmelser (EUT L 288 af 6.11.2007, s. 27).

⁽³⁾ Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2008/56/EF af 17. juni 2008 om fastlæggelse af en ramme for Fællesskabets havmiljøpolitiske foranstaltninger (havstrategirammedirektivet) (EUT L 164 af 25.6.2008, s. 19).

2. Projekter til fremme af **oversvømmelses- og tørkerisikostyring** ved a) forebyggelse af ekstreme hændelser og beskyttelsesværktøjer til støtte af udformning af politikker, fysisk planlægning og håndtering af nødsituationer og b) integrerede risikovurderings- og styringsstrategier, der tager udgangspunkt i modstandsdygtighed og sociale forhold, og som skal sikre social accept.
3. Projekter, der gør det muligt at opfylde målene i vandrammedirektivet ved at **håndtere de hydromorfologiske belastninger**, der er identificeret i vandområdeplanerne, og som skyldes areal- eller vandområdeanvendelse.
4. Projekter til **integreret håndtering af næringsstoffer** og organisk forurening af menneskelig oprindelse og landbrugsoprindelse på en måde, der klarlægger, hvilke foranstaltninger der er behov for i et vandområde eller på indvindingsplan med henblik på at opfylde kravene i vandrammedirektivet og havstrategirammedirektivet, herunder kravene i byspildevandsdirektivet, nitratudirektivet, direktivet om badevand og grundvandsdirektivet.
5. Projekter, der vedrører belastninger fra **forurenende kemiske stoffer** i vandmiljøet, og som sigter mod at nedbringe emissioner fra prioriterede stoffer ved kilden ved brug af egnede erstatningsstoffer eller alternative teknologier.
6. Projekter, der vedrører **genskabelse** af floders, søers, flodmundingers og kysters naturlige **morfologi** og/eller **gendannelse af nærvedliggende levesteder**, herunder flodsletter og marskområder, med henblik på at opfylde målsætningerne i vandrammedirektivet og direktivet om oversvømmelser.
7. Projekter, der ved hjælp af **hydroøkonomiske modeller** gennemfører **vandbesparelsesforanstaltninger** til mindskning af kvantitative og kvalitative belastninger i områder, hvor vandressourcerne er pressede.

Forvaltning af hav- og kystmiljøet — bilag III, del A, litra a), nr. iii)

1. Redskaber, teknologier og metoder til projektudvikling, der skal sikre, at de økonomiske aktiviteter, der udføres i tilknytning til havmiljøet, er **bæredygtige**, herunder hvis det er relevant ved at **mindske de økonomiske aktiviteters belastning af havmiljøet**, og overføre havressourcebæredygtighed til andre økonomiske havsektorer med fokus på undervandsstøj og nedbringelse af de fysiske forstyrrelser af havbunden og virkningerne af dybhavsminedrift og akvakultur. Projekterne forventes at omfatte udvikling af forvaltningsplaner til nedbringning af økonomiske aktiviteters miljøpåvirkning.
2. Projekter, der sigter mod at forebygge og reducere mængden af **affald i havet eller mikrobielle forurenende stoffer** ved kilderne til affald i havet og mikrobielle forurenende stoffer.
3. Projekter, der fremmer **synergivirkninger mellem integreret kystforvaltning og maritim fysisk planlægning**, og som påviser, at der skabes en merværdi ved at koordinere integreret kystforvaltning og maritim fysisk planlægning i nye maritime sammenhænge ved at støtte konkret gennemførelse af relevant EU-lovgivning eller ved at forbinde integreret kystforvaltning og maritim fysisk planlægning med procedurer for udpegning og forvaltning af beskyttede havområder eller Natura 2000-områder.

Vandindustrien — (bilag III, del A, litra a), nr. iv))

1. Projekter, der sigter mod at udvikle **teknologier til rensningssystemer for drikkevand og byspildevand** ved brug af ressourceeffektive vandforsyningsprocesser (der f.eks. sigter mod at reducere energiforbruget i forbindelse med rensning og forvaltning af vand og reducere vandtabet) samt lokale procedurer og kontrolprocesser til at mindske eller fjerne udledning af nyfremkomne forurenende stoffer og patogener, der udledes ved spildevand.
2. Projekter til gennemførelse af redskaber (f.eks. planlægning, decentraliserede systemer, risikobaserede fremgangsmåder) til at sikre effektiv **vandforsyning** i overensstemmelse med drikkevandsdirektivet og direktivet om byspildevand **i områder med lav befolkningstæthed**.
3. Projekter, der sigter mod mere effektive, innovative løsninger og/eller rensningsløsninger for **genanvendt/renset vand**, og som udvikler og påviser:

— innovative koncepter for (alternativ) vandforsyning, spildevandsrensning, genbrug og nyttiggørelse af ressourcer

— metoder til kildekontrol og omkostningseffektive teknologier til brug på stedet ved håndtering af nyfremkomne forurenende stoffer og patogener, der udledes i spildevandsrensningssystemet

- innovationscentre for vandrensning i områder uden egnede kloaksystemer og rensnings- og sanitetsfaciliteter, og som anvender intelligente og decentraliserede systemer med fokus på alternative vandkilder
- systematiske fremgangsmåder til at undgå tab af vand, energi og ressourcer i industriproduktions- samt vand- og spildevandsinfrastrukturer.

LIFE-forordningens bilag III

b) Tematiske prioriteter for affald: aktiviteter til gennemførelse af de specifikke målsætninger for affald, der er fastsat i køreplanen for et ressourceeffektivt Europa og det syvende miljøhandlingsprogram, navnlig:

- i) integrerede metoder til gennemførelse af affaldsplaner og -programmer
- ii) aktiviteter til gennemførelse og udvikling af Unionens affaldslovgivning med særlig vægt på de første trin i Unionens affaldshierarki (forebyggelse, genbrug og genanvendelse)
- iii) aktiviteter med henblik på ressourceeffektivitet og produkters livscyklusindvirkning, forbrugsmønstre og dematerialisering af økonomien.

For så vidt angår affald sigter køreplanen for et ressourceeffektivt Europa og det syvende miljøhandlingsprogram mod at nå følgende overordnede mål inden 2020:

- at nedbringe mængden af affald
- at maksimere genanvendelse og genbrug
- at begrænse forbrænding til materialer, som ikke kan genanvendes, og
- begrænse lossepladsdeponering til materialer, som ikke kan genanvendes, og affald, som ikke kan nyttiggøres.

Der gives derfor forrang til følgende projekter:

Gennemførelse af affaldslovgivning — bilag III, del A, litra b), nr. i)-ii)

1. Projekter, der anvender innovative metoder, teknologier og foranstaltninger fortrinsvis ved affaldskilden til affaldsforebyggelse, genbrug og adskilt indsamling af kommunalt affald.
2. Projekter, der anvender innovative metoder, teknologier og foranstaltninger fortrinsvis ved affaldskilden til affaldsforebyggelse, forberedelse til genbrug/genbrug, genanvendelse og adskilt indsamling af følgende affaldsstrømme:
 - **affald af elektrisk og elektronisk udstyr** (WEEE), batterier og akkumulatorer, udrangerede køretøjer (ELV), **emballage, bygnings-, nedrivnings- og hospitalsaffald**
 - **bioaffald, herunder fødevareraffald** i hele fødevarerekæden.
3. **Integrerede** projekter om plastforvaltning, der oprettes med henblik på at føre til en større grad af genanvendelse, sortering, genanvendelse af høj kvalitet, økodesign, forvaltning af plast, der ikke er emballage, forebyggelse af engangsbrug af plastgenstande eller mindsning og begrænsning af mængden af affald.
4. Projekter til forbedring af **forvaltning af farligt husholdningsaffald**.

Affald og ressourceeffektivitet — bilag III, del A, litra b), nr. iii)

Projekter til gennemførelse af brugen af **økonomiske instrumenter** på lokalt, regionalt og nationalt plan til støtte af affaldsforvaltning og ressourceeffektive politikker.

LIFE-forordningens bilag III

c) Tematiske prioriteter for ressourceeffektivitet, herunder jord og skove, og en grøn kredsløbsøkonomi: aktiviteter til gennemførelse af køreplanen for et ressourceeffektivt Europa og det syvende miljøhandlingsprogram, der ikke er omfattet af andre tematiske prioriteter i dette bilag, navnlig:

- i) aktiviteter med henblik på industriel symbiose og vidеноverførsel samt udvikling af nye modeller for overgangen til en grøn kredsløbsøkonomi
- ii) aktiviteter med henblik på jordbundsstrategien (Kommissionens meddelelse af 22. september 2006 med titlen »Temastrategi for jordbundsbeskyttelse«) med særlig vægt på modvirkning af og kompensation for arealbefæstelse og forbedret arealanvendelse
- iii) aktiviteter med henblik på overvågnings- og informationssystemer for skove og med henblik på at forebygge skovbrande.

Projekter under de tematiske prioriteter for ressourceeffektivitet, herunder jord og skov, og en grøn kredsløbsøkonomi skal fokusere på gennemførelse af køreplanen for et ressourceeffektivt Europa og det syvende miljøhandlingsprogram, temastrategien for jordbundsbeskyttelse og den nye EU-skovstrategi. Hvad angår industriel symbiose, vidеноverførsel samt overgangen til en grøn kredsløbsøkonomi, bør der tages særlig højde for ressourceeffektivitet, virksomheders miljøvenlige resultater, herunder værdikæder, og for harmonisering af metoderne til måling af deres økologiske fodaftryk. Hvad angår jordbundsbeskyttelse er det nødvendigt at forbedre jordbundsforvaltningen og navnlig at begrænse og modvirke arealbefæstelse. Der er gjort fremskridt inden for overvågnings- og informationssystemer for skove og forebyggelse af skovbrande i de senere år, men det er nødvendigt at gennemføre den nye EU-skovstrategi og yderligere forbedre det europæiske informationssystem for skovbrande (EFFIS) ⁽¹⁾.

Der gives derfor forrang til følgende projekter:

Ressourceeffektivitet og en grøn kredsløbsøkonomi — bilag III, del A, litra c), nr. i)

1. Projekter til gennemførelse af en grøn kredsløbsøkonomi gennem aktioner, der spænder over værdikæden eller sikring af brugen af sekundære ressourcer/skrotmaterialer/affald i andre industrier eller **værdikæder** (økodesign, kaskadeanvendelse af materialer, reparation, genfremstilling, genbrug, genanvendelse, nye kredsløbskoncepter for virksomheder og innovative tilbagetagelses- og indsamlingsordninger).
2. Projekter til gennemførelse af **nye virksomhedsmodeller for ressourceeffektivitet**, herunder fastsættelse af ressourceeffektivitetspraksis i små og mellemstore virksomheder (SMV), med fokus på miljøpåvirkning, holdbarhed, genbrug, reparation og genanvendelse af produkter og processer — herunder deling eller leasing af produkter frem for salg. Dette bør omfatte en af de industrier, der betragtes som en prioritet i køreplanen for et ressourceeffektivt Europa den nye virksomhedsmodel bør resultere i, at materiale- og/eller energi- og vandforbrug mindskes.
3. Projekter til fremme af gennemførelse af den **europæiske metodologi til undersøgelser af miljøaftryk** ⁽²⁾ gennem kommunikation med forbrugere og interessenter, datatilgængelighed, kvalitet og sporbarhed i værdikæden, forenkling af beregningsmetoder samt kontrol.
4. Projekter, der **forbinder** lovgivningsmæssige, finansielle eller omdømmemæssige **incitamenter til at skabe miljøvenlige resultater** ved hjælp af EMAS eller andre solide, pålidelige (dvs. dokumenteret af en tredjepart) EU-miljøforvaltningsinstrumenter.
5. Projekter til fremme af **grønne offentlige indkøb** gennem udvikling — i samarbejde med virksomheder — og anvendelse af fælles udbudsbetingelser for offentlige myndigheder, der har lignende indkøbsbehov (herunder markeds-høringer og faktiske indkøbsaktiviteter), af ordninger, der gør det nemt og pålideligt for indkøberne at kontrollere grønne krav, samt anvendelse af sådanne ordninger.

⁽¹⁾ Oprettet af Det Fælles Forskningscenter (JRC) og Generaldirektoratet for Miljø (GD ENV).

⁽²⁾ Kommissionens henstilling 2013/179/EU af 9. april 2013 om brug af fælles metoder til at måle og formidle oplysninger om produkters og organisationers miljøpræstationer over hele deres livscyklus (EUT L 124 af 27.4.2013, s. 1).

Jord — bilag III, del A, litra c), nr. ii)

1. Projekter, der **begrænser, afhjælper eller foreslår innovative metoder til at kompensere for jordforsegling** på regionalt, provinsielt eller kommunalt plan, i overensstemmelse med Retningslinjerne for jordforsegling (SWD(2012) 101 final/2) ⁽¹⁾, navnlig projekter, der omfatter en nytænkning af planlægnings- og budgetmetoder med henblik på regional eller kommunal udvikling uden yderligere byspredning eller jordforsegling.
2. Projekter til **bedre jordbundsforvaltning** (mindskning af erosion, vedligehold af organisk materiale i jorden, undgåelse af komprimering og kontaminering, bevaring/genopretning af kulstofrig jordbund osv.) på lokalt, regionalt eller nationalt plan. De anvendte metoder kan omfatte overvågningsredskaber og -praksis eller forbedring af administrative og retlige rammer. Projekter, der tilvejebringer omkostningseffektive løsninger til forbedring af eksisterende instrumenter eller metoder eller jordbundsstøttefunktioner som del af et større økosystem for eksempel til vandbinding, har særlig interesse.
3. Projekter til udvikling og gennemførelse af **omkostningseffektive redskaber til og ordninger** for kortlægning af forurenede arealer på regionalt eller nationalt plan.

Skove — bilag III, del A, litra c), nr. iii)

Projekter under denne titel prioriteres kun, hvis de foreskriver, at alle kvantitative og kvalitative skovrelaterede projektdata indarbejdes i det europæiske skovdatacenter (EFDAC) og senere i Europa-Kommissionens skovinformationssystem for Europa (FISE).

1. Projekter, der bidrager til at udlede fuldstændigt ensrettede oplysninger på baggrund af data, der indsamles i de nationale skovopgørelser og/eller andre skovinformationsnetværk, og projekter til gennemførelse af **avancerede metoder til påvisning af bæredygtig skovforvaltning på regionalt, nationalt eller supranationalt plan i henhold til aftalte kriterier og indikatorer (Forest Europe ⁽²⁾)** (for eksempel om skovenes sundhedstilstand og levedygtighed, skovenes økosystemtjenester, skov- og socioøkonomiske funktioner i forbindelse med EU-bioøkonomi og om skove og klimaændringer) som følge af Unionens nye skovbrugsstrategi ⁽³⁾ og EU's biodiversitetsstrategi 2020 ⁽⁴⁾.
2. Projekter, der bygger på oplysninger indsamlet af eksisterende nationale/regionale skovinformationsnetværk og udvikler og gennemfører **nye metoder til indsamling af og rapportering om bæredygtige skovforvaltningskriterier og -indikatorer ⁽⁵⁾** på nationalt eller regionalt plan og i henhold til Det Europæiske Miljøagenturs klassificering af forskellige typer af europæiske skove ⁽⁶⁾, som er opdelt i 14 kategorier og meddelt Forest Europe. Sådanne projekter bør indeholde specifikke demonstrationsforanstaltninger, der viser, hvordan oplysningerne og de nye metoder kan anvendes til at beskytte skovøkosystemerne bedre.
3. Projekter, der bidrager til **forbedring af det europæiske informationssystem for skovbrande (EFFIS)**. Disse projekter bør indeholde specifikke demonstrationsforanstaltninger, der viser hvordan oplysningerne og de nye metoder kan anvendes til at nå målene i EU's biodiversitetsstrategi 2020 for så vidt angår forvaltning af skove og skovøkosystemer.
4. Projekter, hvor der anvendes nye skovoplysninger til at **gøre skovene mere modstandsdygtige over for følgerne af demografisk forskyndning i forbindelse med urbanisering, nedlæggelse af landbrug eller tabet af traditionelle arealforvaltningsmetoder**.

⁽¹⁾ http://ec.europa.eu/environment/soil/sealing_guidelines.htm

⁽²⁾ Forest Europe, 2011. State of Europe's Forests 2011.

⁽³⁾ Meddelelse (COM(2013) 659 final) fra Kommissionen til Europa-Parlamentet, Rådet, Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalg og Regionsudvalget »En ny EU-skovstrategi: for skove og den skovbaserede sektor« af 20.9.2013.

⁽⁴⁾ Meddelelse (KOM(2011) 244 endelig) fra Kommissionen til Europa-Parlamentet, Rådet, Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalg og Regionsudvalget »Vores livsgaranti, vores naturkapital: EU's biodiversitetsstrategi frem til 2020«.

⁽⁵⁾ Forest Europe, 2011. State of Europe's Forests 2011.

⁽⁶⁾ Miljøagenturet, 2009. European Forest Types.

LIFE-forordningens bilag III

d) Tematiske prioriteter for miljø og sundhed, herunder kemikalier og støj: støtteaktiviteter til gennemførelse af de specifikke målsætninger for miljø og sundhed fastsat i det syvende miljøhandlingsprogram, navnlig:

- i) støtteforanstaltninger til gennemførelse af Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EF) nr. 1907/2006 ⁽¹⁾ (REACH) og Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) nr. 528/2012 ⁽²⁾ (forordningen om biocidholdige produkter) for en sikrere, mere bæredygtig og økonomisk udnyttelse af kemikalier (inklusive nanomaterialer)
- ii) støtteforanstaltninger til gennemførelse af Europa-Parlamentets og Rådets direktiv (EF) nr. 2002/49/EF ⁽³⁾ (støjdirektivet) med henblik på at opnå støjniveauer, som ikke giver anledning til væsentlig negativ påvirkning af og risici for mennesker
- iii) støtteforanstaltninger til undgåelse af alvorlige uheld, især i forbindelse med gennemførelsen af Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2012/18/EU ⁽⁴⁾ (Seveso III-direktivet).

Med hensyn til miljø og sundhed bør der udforskes nye metoder til at nedbringe virkningen af kemikalier, støj og industriuheld på miljøet og sundheden.

Der gives derfor forrang til følgende projekter:

Kemikalier — bilag III, del A, litra d), nr. i)

1. Projekter, der skal nedbringe virkningen af kemikalier (herunder nanomaterialer og biocidholdige produkter) på miljøet og sundheden, ved at disse anvendes på en mere sikker og bæredygtig måde, eller ved at eksponeringen for giftige kemiske stoffer i produkter eller miljø mindskes ved at erstatte dem med mere sikre stoffer eller med ikke-kemiske løsninger.
2. Projekter til forbedring af brugen af kemikalieovervågningsdata (f.eks. miljøovervågning, human biomonitering, produktovervågning, overvågning af indendørsluftkvalitet) til beskyttelse af sundhed og miljø ved at stille kemikalieovervågningsdata til rådighed og gøre dem tilgængelige, sammenlignelige og kompatible samt gøre det muligt at forbinde dem med overvågning af folke- og miljø sundheden og vurdere eksponeringer for kemiske blandinger via forskellige eksponeringsveje.

Støj — bilag III, del A, litra d), nr. ii)

Under denne titel gives der forrang til projekter i byområder med henblik på at forbedre situationen for så mange mennesker som muligt.

1. Projekter, der sigter mod at indføre ordninger om permanente **lavemissionszoner (LEZ) for støj i byområder** ved kun at tillade eldrevne køretøjer eller ved at anvende lige så effektive lavemissionsstrategier.
2. Projekter, der sigter mod at reducere **støj fra veje og andre transportinfrastrukturer i tætbefolkede områder** ved brug af støjsvage vejbelægninger med lave livscyklusomkostninger i forhold til standardbelægninger, som samtidig medfører en betydelig støjreduktion.

Industriuheld — bilag III, del A, litra e), nr. iii)

Projekter, der sigter mod at lette gennemførelsen af **Seveso III-direktivet** (direktiv 2012/18/EU) om kontrol med risikoen for større uheld med farlige stoffer gennem udvikling af metodiske værktøjer til kortlægning af risici, herunder kortlægning af miljørisici, og **håndtering af dominoeffekter**.

⁽¹⁾ Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EF) nr. 1907/2006 af 18. december 2006 om registrering, vurdering og godkendelse af samt begrænsninger for kemikalier (REACH), om oprettelse af et europæisk kemikalieagentur og om ændring af direktiv 1999/45/EF og ophævelse af Rådets forordning (EØF) nr. 793/93 og Kommissionens forordning (EF) nr. 1488/94 samt Rådets direktiv 76/769/EØF og Kommissionens direktiv 91/155/EØF, 93/67/EØF, 93/105/EF og 2000/21/EF (EUT L 396 af 30.12.2006, s. 1).

⁽²⁾ Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) nr. 528/2012 af 22. maj 2012 om tilgængeliggørelse på markedet og anvendelse af biocidholdige produkter (EUT L 167 af 27.6.2012, s. 1).

⁽³⁾ Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2002/49/EF af 25. juni 2002 om vurdering og styring af ekstern støj (EFT L 189 af 18.7.2002, s. 12).

⁽⁴⁾ Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2012/18/EU af 4. juli 2012 om kontrol med risikoen for større uheld med farlige stoffer og om ændring og efterfølgende ophævelse af Rådets direktiv 96/82/EF (EUT L 197 af 24.7.2012, s. 1).

LIFE-forordningens bilag III

e) Tematiske prioriteter for luftkvalitet og emissioner, herunder bymiljø: støtteforanstaltninger til gennemførelse af de specifikke målsætninger for luft og emissioner, der er fastsat i køreplanen for et ressourceeffektivt Europa og det syvende miljøhandlingsprogram, navnlig:

- i) integrerede tilgange til gennemførelse af luftkvalitetslovgivning
- ii) støtteforanstaltninger til fremme og opfyldelse af Unionens luftkvalitetsstandarder og tilknyttede standarder, herunder Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2001/81/EF ⁽¹⁾ (direktivet om nationale emissionslofter)
- iii) støtteforanstaltninger med henblik på at styrke gennemførelsen af Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2010/75/EU ⁽²⁾ (direktivet om industrielle emissioner) med særlig vægt på forbedring af BAT-definitionen og -gennemførelsen for at sikre nem offentlig adgang til information og styrke direktivets bidrag til innovation.

Den tematiske prioritet for luftkvalitet og emissioner, herunder bymiljø, fokuserer på gennemførelse af luftkvalitetslovgivning og en omfattende strategi for håndtering af miljøproblemer i byområderne. Luftforurening udgør stadig det mest alvorlige miljø- og sundhedsproblem i Europa og medfører mere end ti gange flere dødsfald end trafikulykker, og samtidig påvirker det i høj grad økosystemerne (f.eks. lider 70 % af Unionens Natura 2000-områder af eutrofiering på grund af luftforurening). Prioriteten bør behandles i overensstemmelse med Unionens kommende luftkvalitetsstrategi for perioden frem til 2030.

Direktivet om industrielle emissioner er et vigtigt instrument til forebyggelse og kontrol af forurening fra store punktkilder. Erfaringen med gennemførelse af direktivet om industrielle emissioner (og det foregående direktiv om integreret forebyggelse og bekæmpelse af forurening) har gjort det muligt at udpege yderligere behov for så vidt angår oplysning af offentligheden og indførelse af nye teknikker.

Der gives derfor forrang til følgende projekter:

Luftkvalitetslovgivning og direktivet om nationale emissionslofter for visse luftforurenende stoffer — bilag III, del A, litra e), nr. i)-ii)

Hvis der ikke udtrykkeligt er anført andet, bør projekter om luftkvalitet generelt fokusere på byområder for at omfatte så mange mennesker som muligt.

1. **Lokale og regionale energiprojekter** om luftkvalitet og emissionsreduktioner i problemområder med atmosfæriske partikler, hvor der fortsat **i høj grad anvendes kul- og biomassefyrede varmeanlæg**.
2. Projekter, der støtter **biomassefyrede anlæg af høj kvalitet** og korrekt anvendelse heraf, bl.a. i bjergområder, (f.eks. ved anvendelse af teknologier, der udvikler meget lidt støv, højeffektive teknologier og teknologier til renere forbrænding og overvågning samt varmelagring).
3. **Bæredygtige mobilitetsprojekter**, der omfatter dele, der er afgørende for at opfylde de luftkvalitetskrav, der skal sikre renere realistiske kørselsbetingelser, anvendelse af elektriske køretøjer eller køretøjer med meget lave emissionsværdier ⁽³⁾ som omhandlet i Horisont 2020-programmet, anvendelse af rene alternative brændstoffer, innovative opgraderingsprogrammer for køretøjer i den offentlige sektor, alternativ togteknologi som elektromobilitet og brintbaseret mobilitet, udvikling og gennemførelse af LEZ med stor virkning samt vejafgiftsordninger ved brug af avancerede adgangskriterier samt forbrugerproduktmærkning ⁽⁴⁾ (storbyområder) og brug af innovative logistiske platforme for transport af varer det sidste stykke ud til bestemmelsesstedet.
4. **Projekter til mindskning af ammoniak- og PM-emissioner fra landbruget** til støtte af gennemførelsen af de opgraderede UNECE-retningslinjer for god miljøpraksis til mindskning af ammoniak- og PM-emissioner fra landbruget.

⁽¹⁾ Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2001/81/EF af 23. oktober 2001 om nationale emissionslofter for visse luftforurenende stoffer (EFT L 309 af 27.11.2001, s. 22).

⁽²⁾ Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2010/75/EU af 24. november 2010 om industrielle emissioner (integreret forebyggelse og bekæmpelse af forurening) (EUT L 334 af 17.12.2010, s. 17).

⁽³⁾ Køretøjer med meget lave emissionsværdier, jf. Horisont 2020-programmet.

⁽⁴⁾ Disse produkter kunne være såvel biler som motoriserede to- og trehjulede køretøjer.

Direktivet om industrielle emissioner — bilag III, del A, litra e), nr. iii)

Projekter til udvikling og test af **forureningsforebyggende og -reducerende teknikker**, jf. direktivet om industrielle emissioner, som nye teknikker.

Bymiljø — bilag III, del A, litra e)

Projekter til gennemførelse af **integrerede og omfattende politikker for bæredygtig byplanlægning og -design** ved brug af innovative strategier for offentlig transport og mobilitet i byerne, bæredygtige bygninger, energieffektivitet eller bevarelse af biodiversitet i byområderne.

3.2. Det prioriterede område for natur og biodiversitet

I henhold til artikel 11, litra a), i LIFE-forordningen skal projektemnerne under dette prioriterede område samt de relaterede tematiske prioriteter i bilag III til LIFE-forordningen især »bidrage til **udviklingen og** gennemførelsen af Unionens politik og lovgivning på området for natur og biodiversitet, herunder Unionens biodiversitetsstrategi frem til 2020, og Rådets direktiv 92/43/EØF ⁽¹⁾ og Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2009/147/EF ⁽²⁾, ved navnlig at **anvende, udvikle, teste og demonstrere tilgange, bedste praksis og løsninger**«. Projekter inden for dette prioriterede område kan derfor gennemføre eksisterende tilgange, bedste praksis og løsninger eller udvikle, teste og demonstrere nye tilgange, bedste praksis og løsninger. For så vidt angår projekter, der hører under den tematiske prioritet **biodiversitet**, **gives der som hovedregel forrang til pilot- og demonstrationsprojekter**, medmindre andet er angivet i det pågældende projektemne.

LIFE har været et vigtigt instrument til støtte af gennemførelsen af fugledirektivet og habitatdirektivet de seneste tyve år. Dette lille program har været medvirkende til og i visse tilfælde afgørende for oprettelsen af Natura 2000-nettet. Medlovgiverne har givet udtryk for et klart ønske om, at der i LIFE fortsat skal fokuseres på dette strategiske område, især nu hvor alle medlemsstaterne er pålagt at sikre en gunstig bevaringsstatus for alle naturtyper og arter. I de fleste tilfælde kan dette kun opnås ved aktiv forvaltning af Natura-områderne og deres eller relevante arters indbyrdes forbindelser. LIFE natur og biodiversitet fokuserer derfor fortsat sine begrænsede midler på Natura 2000 for at sikre, at de forpligtelser, der er indgået for så vidt angår mål 1 i biodiversitetsstrategien, opfyldes til fulde. På baggrund af de positive erfaringer med LIFE+ kommer LIFE 2014-2020 desuden til at fremme biodiversitetsprojekter, der først og fremmest sigter mod at teste og demonstrere nye måder at håndtere større biodiversitetsproblemer på. LIFE natur og LIFE biodiversitet skal komplimentere hinanden.

LIFE-forordningens bilag III

a) Tematiske prioriteter for natur: foranstaltninger til gennemførelse af direktiv 92/43/EØF og 2009/147/EF, navnlig:

- i) foranstaltninger med henblik på at forbedre bevaringsstatus for naturtyper og arter af EU-interesse, herunder marine habitater og arter samt fuglearter
- ii) foranstaltninger til støtte af Natura 2000-nettets biogeografiske seminarer
- iii) integrerede tilgange til gennemførelse af prioriterede aktionsplaner.

Følgende projektemner, der bidrager til mål 1 i biodiversitetsstrategien frem til 2020 om fuldt ud at gennemføre fugledirektivet og habitatdirektivet, gives forrang:

1. Projekter, der sigter mod at forbedre bevaringsstatus for naturtyper og arter (herunder fuglearter) af fællesskabsinteresse ⁽³⁾ med særlig vægt på de **Natura 2000-områder**, der er foreslået eller udpeget for disse typer naturtyper eller arter.
2. Projekter, der sigter mod at forbedre bevaringsstatus for naturtyper i Natura 2000-områder eller arter (herunder fuglearter) af fællesskabsinteresse, under forudsætning af at deres **status ikke er »gunstig/sikker og ikke i nedgang«** eller **»ukendt«** i henhold til de seneste samlede vurderinger, som medlemsstaterne har fremlagt på det relevante geografiske plan i overensstemmelse med artikel 17 i habitatdirektivet eller de seneste vurderinger i henhold til artikel 12 i fugledirektivet og de fuglevurderinger, der er foretaget på EU-plan.

⁽¹⁾ Rådets direktiv 92/43/EØF af 21. maj 1992 om bevaring af naturtyper samt vilde dyr og planter (EFT L 206 af 22.7.1992, s. 7)

⁽²⁾ Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2009/147/EF af 30. november 2009 om beskyttelse af vilde fugle (EUT L 20 af 26.1.2010, s. 7).

⁽³⁾ Begrebet »af fællesskabsinteresse« skal i denne sammenhæng forstås som »af EU-interesse«.

3. Projekter til gennemførelse af en eller flere **foranstaltninger** omhandlet i den pågældende **prioriterede handlingsramme**, som medlemsstaterne opdaterer, eller konkrete foranstaltninger, der er udpeget, anbefalet eller aftalt inden for rammerne af Natura 2000-nettets biogeografiske seminarer.
4. Projekter vedrørende **havaspektet** af gennemførelsen af habitatdirektivet og fugledirektivet og relaterede bestemmelser under havstrategirammedirektivets deskriptor 1, navnlig hvis sådanne projekter fokuserer på en eller flere af følgende foranstaltninger:
 - a) supplerende og færdiggørelse af nationale opgørelser med henblik på oprettelse af offshore havområder under Natura 2000-nettet
 - b) genoprettelse og forvaltning af Natura 2000-havområder, herunder forberedelse og gennemførelse af forvaltningsplaner for de pågældende områder
 - c) foranstaltninger vedrørende arts-, naturtype- eller områderelaterede konflikter mellem bevarelse af havmiljøet og fiskere eller andre »brugere af havområderne« samt foranstaltninger, der kombinerer bevaringsforanstaltninger med bæredygtig brug af Natura 2000-områderne
 - d) demonstrationstilgange eller innovative tilgange til vurdering eller overvågning af virkningen af menneskelig aktivitet på udsatte marine naturtyper og -arter, der kan fungere som retningsgivende for aktive bevaringsforanstaltninger.
5. Projekter til forbedring af bevaringsstatus for naturtyper og arter af fællesskabsinteresse (herunder fuglearter), hvis foranstaltninger svarer til de **foranstaltninger**, der er udpeget i de relevante nationale eller EU-handlingsplaner for arter eller naturtyper.
6. Projekter om **invasive fremmede arter** til støtte af Natura 2000-nettet, hvis disse arter forventes at forringe bevaringsstatus for arter (herunder fugle) eller naturtyper af fællesskabsinteresse.

LIFE-forordningens bilag III

b) Tematiske prioriteter for biodiversitet: foranstaltninger til gennemførelse af Unionens biodiversitetsstrategi frem mod 2020, navnlig:

- i) foranstaltninger med henblik på at bidrage til at opnå mål 2
- ii) foranstaltninger med henblik på at bidrage til at opnå mål 3, 4 og 5.

Såfremt de kan finansieres under LIFE-programmet, bør følgende projektemner fokusere på gennemførelse af mål 2, 3, 4 og 5 i biodiversitetsstrategien frem til 2020.

Der gives forrang til nedenstående projektemner:

1. Projekter, der sigter mod at gennemføre biodiversitetsstrategiens mål 2 ved at integrere tiltag til bevaring og forbedring af økosystemer og økosystemtjenester i aktiviteter i den offentlige eller private sektor **og oprette grønne og blå infrastrukturer og reetablere skadede økosystemer**. Sådanne projekter bør teste og anvende strategier, der sigter mod at:
 - a) kortlægge og vurdere (herunder evaluere) økosystemer, herunder marine økosystemer og marine økosystemtjenester med henblik på at bidrage til en prioritering af genoprettelse, grønne eller blå infrastrukturer eller sikring mod nettotab
 - b) genoprette økosystemer, herunder kystøkosystemer og marine økosystemer samt kystøkosystemtjenester og marine økosystemtjenester, ved anvendelse af rammerne for prioritering af genoprettelse
 - c) udvikle metoder til værdisætning og betaling af økosystemtjenester (herunder materielle og immaterielle tjenester) eller
 - d) innovative forvaltningsordninger til håndtering af navnlig vandrelaterede økosystemtjenester, der kunne fungere som potentielle støttemekanismer med henblik på at opfylde målene i biodiversitetsstrategien og bidrage til målene i vandrammedirektivet og direktivet om oversvømmelser.

2. Projekter om gennemførelsesforanstaltninger til håndtering af **invasive fremmede arter** (under mål 5 i biodiversitetsstrategien eller med henblik på at bidrage til at nå det beskyttelsesniveau, der er fastsat i deskriptor 2 — Ikke-hjemmehørende arter i havstrategirammedirektivet ⁽¹⁾) gennem foranstaltninger, der tester og anvender tilgange, som sigter mod at:

- a) forebygge indførsel af invasive fremmede arter, navnlig ved at håndtere spredningsvejene for utilsigtet introduktion
- b) etablere et system for tidlig varsling og hurtig reaktion og
- c) udrydde eller kontrollere etablerede invasive fremmede arter i en passende målestok.

Sådanne projekter bør ved hjælp af deres foranstaltninger behandle de tre trin (forebyggelse, tidlig varsling og hurtig reaktion samt udryddelse og kontrol) i en bred ramme eller, hvis et af de tre trin allerede er behandlet, skal foranstaltningerne som minimum klart kunne placeres i en bredere ramme, der forbinder alle tre trin. Foranstaltningerne bør forbedre eksisterende — eller indføre nye — tekniske, administrative eller retlige rammer på det relevante niveau, og de bør sigte mod at forebygge en omfattende etablering af nye invasive fremmede arter i Unionen.

3. Projekter, der er rettet mod **truede arter**, som ikke er omfattet af bilagene i habitatdirektivet, men som har status af »**truet**« eller **værre** på EU-rødlisterne (<http://ec.europa.eu/environment/nature/conservation/species/redlist/>) eller på IUCN's rødliste over de arter, der ikke er omfattet af EU-rødlisterne (<http://www.iucnredlist.org/>).

4. Pilot- eller demonstrationsprojekter, der anvender **innovative former for direkte eller indirekte finansiering** (herunder offentlige og private partnerskaber, skatteinstrumenter, biodiversitetsudligninger osv.) til biodiversitetsrelaterede aktiviteter i den offentlige og private sektor.

5. Pilot- eller demonstrationsprojekter til test og gennemførelse af **foranstaltninger vedrørende grøn infrastruktur**, der fokuserer på:

- a) innovative teknologier samt udvikling og anvendelse af tekniske standarder herfor
- b) bevaring eller genoprettelse af økosystemer til gavn for sundheden eller
- c) omkostningseffektive teknologier og metoder, der begrænser virkningen af eksisterende energi- og transportinfrastrukturer på biodiversiteten ved at gøre geografisk forbundne økosystemer mere funktionsdygtige.

3.3. Det prioriterede område for miljøforvaltning og -information

I henhold til artikel 12, litra a), i LIFE-forordningen skal projektemnerne, der svarer til dette prioriterede område og de relaterede tematiske prioriteter i bilag III til LIFE-forordningen, opfylde den specifikke målsætning »at fremme bevidstgørelsen om miljøspørgsmål, herunder styrkelse af offentlighedens og interessenternes støtte til Unionens politikker på miljøområdet, og at fremme viden om bæredygtig udvikling og nye bæredygtige forbrugsmønstre«.

LIFE-forordningens bilag III

Det prioriterede område for miljøforvaltning og -information

- a) information, kommunikation og bevidstgørelseskampagner i overensstemmelse med prioriteterne i det syvende miljøhandlingsprogram
- b) aktiviteter til støtte af en effektiv kontrolproces samt foranstaltninger til fremme af efterlevelse i forbindelse med Unionens miljølovgivning og til støtte af informationssystemer og informationsredskaber til gennemførelse af Unionens miljølovgivning.

Information, kommunikation og bevidstgørelseskampagner — bilag III, del C, litra a)

Der tages højde for det geografiske anvendelsesområde for information, kommunikation og bevidstgørelseskampagner i vurderingen af de foreslåede projekters EU-merværdi.

⁽¹⁾ Bilag I, stk. 2, i havstrategirammedirektivet.

V a n d

1. Bevidstgørelse om de **forpligtelser og muligheder, som vandrammedirektivet medfører**, af myndigheder og andre aktører, der kan bidrage til at udpege omkostningseffektive løsninger, som kunne være med i vandområdeplanerne, og om beskyttelse mod oversvømmelser, sedimentstyring, vandkraft, sejlads, transport, fysisk planlægning, kemisk industri og landbrug.
2. Projekter til udvikling og test af **vandprissætning** på baggrund af innovative metoder, hvor princippet om, at dem, der bruger mest, betaler, føjes til princippet om, at dem, der forurener, betaler, og dermed projekter, der definerer klare og målbare effektivitetsmål for hvert enkelt aktivitetsområde på det relevante plan.
3. Projekter, der sigter mod at påbegynde **ordninger for oprydning og rengøring af strande og have** med henblik på at øge bevidstheden om konsekvenserne af affald i havene og dermed også om spørgsmål vedrørende beskyttelse af havmiljøet, som er omfattet af havstrategirammedirektivet.
4. Bevidstgørelse om de **forpligtelser og muligheder, som havstrategirammedirektivet medfører** (ud over affald i havene, se punkt 3 ovenfor), af myndigheder og andre interessenter navnlig inden for fiskerisektoren og den maritime sektor, der kan bidrage til at udpege omkostningseffektive løsninger, som kunne være med i havstrategier og indsatsprogrammer med henblik på at opnå »god miljøstatus« i overensstemmelse med de 11 deskriptorer i bilag I til i havstrategirammedirektivet.
5. Projekter, hvor interessenter og myndigheder samarbejder **på tværs af landegrænser** og nationale jurisdiktioner om at gennemføre **havområdestrategier**.

A f f a l d

1. Bevidstgørelse og vejledning om **udfasning af deponering af genanvendeligt affald eller affald, der kan nyttiggøres** (således at deponering af affald begrænses til restaffald, dvs. affald, der ikke kan genanvendes eller nyttiggøres).
2. Oplysningskampagner, der skaber bevidsthed om og opfordrer til adfærdsændringer i forhold til vigtige affaldsspørgsmål med fokus på **affaldsreduktion, navnlig reduktion af WEEE og plastaffald**.

Ressourceeffektivitet, herunder jord og skove, og en grøn kredsløbsøkonomi

1. Bevidstgørelse og udvikling af vejledningsmateriale til **europæiske brugere af genressourcer**, navnlig forskere og SMV, med henblik på at gøre det lettere at opfylde de krav, der er fastsat i forordningen om adgang og deling af fordele, samt støtteaktiviteter for europæiske samlinger af genressourcer, f.eks. ved at forbedre organisation og dokumentation af prøver.
2. Bevidstgørelseskampagner til fremme af bæredygtigt forbrug med fokus på **madspild og bedre opbevaring af mad**.
3. Bevidstgørelseskampagner til fremme af bæredygtigt forbrug med fokus på **forbrug af jord- og arealressourcer**.
4. Bevidstgørelses- og oplysningskampagner med aktiv indgriben (både ved hjælp af aktiv indgriben og generel bevidstgørelse) om de **økonomiske og finansielle fordele ved ressourceeffektivitet, herunder jord**.
5. Kapacitetsopbygningsprojekter med henblik på **koordinering af og vejledning om relevante og EU-repræsentative oplysninger om skove og skovbrande**. Sådanne projekter bør sigte mod at koordinere nationale eller tværnationale oplysninger om emissioner fra skovbrande, vurdering af brandskader, herunder vejledning om omkostningseffektiv ressourcebrug i forbindelse med brandforebyggelse og afbrændte områder, navnlig Natura 2000-områder. Projekterne vejleder om en fælles EU-strategi.

Luftkvalitet og emissioner, herunder bymiljø

1. Bevidstgørelse og vejledning om **luftkvalitet og helbredspåvirkninger i byområder**, hvor mennesker og økosystemer udsættes for store mængder forurening.
2. Bevidstgørelse ved at fremme billige systemer til overvågning og evaluering af luftkvaliteten.
3. Udvikling og demonstration af integrerede systemer, der giver **nem adgang til offentligt tilgængelige oplysninger** om industrianlæg, herunder tilladelser, emissionsdata og inspektionsrapporter.

Miljø og sundhed, herunder kemikalier og støj

1. Bevidstgørelse af borgere og forbrugere om **risikooplysninger om kemikalier i artikler**.
2. Bevidstgørelse af borgere og forbrugere om **sikker brug af kemikalier i produkter med sikkerhedsmærkning**.
3. Bevidstgørelse af virksomheder (importører, producenter, downstreambrugere, detailhandlere, herunder SMV) om deres **pligt i henhold til REACH-forordningen** til at oplyse om forekomsten af stoffer, der er udpeget som særlig problematiske, i artikler, som de producerer eller importerer, og/eller virksomheders pligt i henhold til forordningen om biocidholdige produkter for så vidt angår behandlede artikler.
4. Oplysningskampagner om **miljøstøjdata og den helbredspåvirkning, som støj har på befolkningen**, som påkrævet i støjdirektivet.

Natur og biodiversitet

1. Nationale eller tværnationale bevidstgørelseskampagner om **Natura 2000**. Disse kampagner bør udformes, således at de sikrer en betydelig ændring i bevidstheden om de naturværdier (herunder økosystemtjenester), som Natura 2000 er blevet oprettet for at dække, fører til positive adfærd ændringer i en stor del af målpublikum og/eller specifikke sociale, administrative eller økonomiske sektorer.
2. Bevidstgørelseskampagner om **store kødædende dyr** på et plan, der er relevant for den pågældende arts bestand.
3. Nationale og tværnationale oplysnings- og bevidstgørelseskampagner om **EU-biodiversitetsstrategien** med henblik på at øge borgeres og vigtige interessenters, herunder politikeres, virksomheders og lokale, regionale samt nationale myndigheders, bevidsthed om og forståelse af formålet og målet med strategien.
4. Nationale og tværnationale bevidstgørelseskampagner om **invasive fremmede arter** rettet mod den bredere offentlighed og vigtige interessenter, herunder lokale, regionale samt nationale myndigheder.
5. Bevidstgørelseskampagner om **grøn infrastruktur** rettet mod vigtige interessentgrupper til fremme af bedste praksis og/eller forbedring af fremstilling, analyse og formidling af tekniske og geografiske data med henblik på at udvikle grøn infrastruktur.

Forvaltning og håndhævelse

1. Bevidstgørelse og vejledning om **domstolsprøvelse på miljøområdet**, herunder hvordan det sikres og måles, at procedurerne for retslig prøvelse er effektive, af dommerstanden, retsplejeorganer, offentlige forvaltninger og advokater, der arbejder med principielle søgsmål.
2. Bevidstgørelse om **direktivet om miljøansvar** af industrien, »loss adjusters«, risikovurderingsekspert, decentraliserede kompetente myndigheder (i medlemsstater, hvor kompetente myndigheder udpeges på lokal- eller regionalplan) og miljø-NGO'er for så vidt angår de enkelte interessentgruppers rettigheder og pligter.
3. Bevidstgørelse om og udvikling af vejledningsmateriale til forskere og SMV samt offentlige organer i kraft af deres funktion som **europæiske brugere af genressourcer** med henblik på at gøre det lettere at opfylde de krav, der er fastsat i forordningen om adgang og deling af fordele, samt støtteaktiviteter for europæiske samlinger af genressourcer for at forbedre organisation og dokumentation af prøver.

Aktiviteter til støtte af en effektiv kontrolproces samt foranstaltninger til fremme af efterlevelse — bilag III, del C, litra b)

Håndhævelse, inspektion og overvågning

1. Projekter, der sigter mod at øge **effektiviteten under miljøinspektioner og -overvågning** ved:
 - at anvende risikokriterier strategisk med henblik på at vurdere, evaluere og mindske de mest alvorlige former for overtrædelse af EU-miljølovgivningen
 - at fremme samarbejde og koordinering mellem forskellige inspektions- og overvågningsorganer med henblik på at strømline og optimere brugen af inspektions- og overvågningsressourcer

- at etablere og anvende elektroniske opgørelser over inspektioner og overvågninger med henblik på at gøre effektiviteten af sådanne aktiviteter lettere at måle og evaluere og/eller
- at optimere kommunikation og aktiv formidling til offentligheden af resultaterne af inspektions- og overvågningsarbejdet.

2. Projekter, der sigter mod at øge effektiviteten af de foranstaltninger, der skal **bekæmpe miljøkriminalitet**, ved:

- at fremme udveksling af erfaringer og bedste praksis mellem offentlige organer, der har til opgave at efterforske, retsforfølge og træffe afgørelse i sager om miljøkriminalitet
- at optimere udvekslingen af efterretningsoplysninger og andre oplysninger mellem offentlige organer, der har til opgave at efterforske miljøkriminalitet, navnlig kriminalitet, der omfatter grænseoverskridende transport af affald, vilde dyr og planter, handel med træ eller kemikalier, herunder uddannelse af retshåndhævelsespersonale, finansielle efterretningsenheder, toldembedsmænd, politifolk, der beskæftiger sig med miljøkriminalitet, anklagere og dommerstanden.

Udveksling af bedste praksis

1. Projekter, der efter anbefaling fra Natura 2000-nettets nye biogeografiske seminarer støtter udveksling af bedste praksis og udvikling af kompetencer af **forvaltere af Natura 2000-områder**.
2. Projekter, der sigter mod at udvikle og støtte den rolle, som **netværkerne af frivillige** spiller, med henblik på at sikre deres langsigtede bidrag til den aktive forvaltning af Natura 2000-nettet.
3. Projekter, der forbedrer **samspeilet mellem videnskab og politik** gennem overførsel af resultater og/eller bedste praksis med henblik på ved hjælp af en solid, teknisk baggrund at støtte REACH, forordningen om forsøgsmetoder ⁽¹⁾ eller anden lovgivning om kemikalier eller direktivet om **beskyttelse af dyr, der anvendes til videnskabelige formål** ⁽²⁾.
4. Projekter, der fremmer udveksling af bedste praksis i forbindelse med **luftkvalitetslovgivning** med fokus på overvågning og modelberegninger, emissionsopgørelser, forvaltningspraksis, kildedifferentiering, informationsudveksling, koordinering og støtte.
5. Udveksling mellem offentlige myndigheder af viden og bedste praksis om **grønne offentlige indkøb**, der skal omfatte mindst to af følgende elementer: grønne elementer i udbudsdokumenterne, evaluering af kontrollen med overholdelse af grønne kriterier, omkostninger og fordele ved grønne indkøb, samarbejde med nuværende leverandører om at nedbringe miljøpåvirkninger og -omkostninger i forbindelse med kontrakter, der allerede er indgået, overvågning af grønne offentlige indkøb, markedshøringer, oplysninger om markedsudbuddet samt oprettelse af og arbejdsmetoder for indkøbscentraler med særlige kompetencer inden for grønne offentlige indkøb.

Fremme af udenretslig konfliktløsning

1. Projekter, der sigter mod at fremme **udenretslig konfliktløsning** som et middel til at finde mindelige og effektive løsninger på konflikter på miljøområdet, f.eks. ved aktiviteter og arrangementer med henblik på oplæring af aktører eller udveksling af bedste praksis og erfaringer i mægling på miljøområdet.

4. REALISERING AF DE GENERELLE MÅLSÆTNINGER FOR AKTIVITETSSTØTTE UNDER DELPROGRAMMET FOR KLIMAINDSATSSEN

Tematiske prioriteter og projektemner er ikke en del af den aktivitetsstøtte, der gennemføres under delprogrammet for klimainsatsen. I tråd med den overordnede målsætning for LIFE-forordningen, dvs. at forbedre udviklingen, gennemførelsen og håndtægelsen af EU-klimapolitik og -lovgivning og til at frembringe den nødvendige EU-merværdi, samordnes gennemførelsen af aktivitetsstøtte med de tre prioriterede områder — modvirkning af klimaændringer, tilpasning til klimaændringer samt klimaforvaltning og -information — og med de specifikke målsætninger, der er fastsat i artikel 14, 15 og 16 i LIFE-forordningen.

⁽¹⁾ Kommissionens forordning (EF) nr. 440/2008 af 30. maj 2008 om fastlæggelse af forsøgsmetoder i henhold til Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EF) nr. 1907/2006 om registrering, vurdering og godkendelse af samt begrænsninger for kemikalier (REACH) (EUT L 142 af 31.5.2008, s. 1).

⁽²⁾ Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2010/63/EU af 22. september 2010 om beskyttelse af dyr, der anvendes til videnskabelige formål (EUT L 276 af 20.10.2010, s. 33).

LIFE-programmet bidrager til at gøre Unionen til et lavemissionssamfund, hvilket er en afgørende del i Europa 2020 klima- og energipakken. Ny teknologi til modvirkning af klimaændringer fremmes ved hjælp af udvidede pilot- og integrerende demonstrationsprojekter. Unionens klimapolitik er tæt forbundet med lokale impulser og initiativer og fungerer som et eksempel på nye og bedre metoder til at gennemføre denne overgang. Der arbejdes desuden med gennemførelsen af drivhusgasregnskaber og modvirkning af klimaændringer i sektoren for arealanvendelse ⁽¹⁾. Endelig støtter LIFE gennemførelsen af EU-strategien for tilpasning til klimaændringer, således at Union bliver mere modstandsdygtig over for klimaændringer ⁽²⁾.

Ud fra disse betragtninger vil nuværende og fremtidig EU-politik kunne underbygges af ansøgninger vedrørende følgende områder:

- Støtte til gennemførelse af tilpasningsstrategier. Det omfatter specifikke vurderinger af sårbarhed på regionalt og tværnationalt plan med fokus på de meget sårbare områder, der er udpeget i EU-tilpasningsstrategien, såsom by-, kyst-, bjerg- og ømråder, de marine økosystemer, tørkeramte områder eller vandområder, samt gennemførelse af innovative tilpasningstilgange og udarbejdelse af specifikke investeringsplaner.
- Støtte til pionerarbejdet mod et lavemissionssamfund. Det er vigtigt at have en række pionerer og rollemodeller til at vejlede i overgangsprocessen mod lavemissionsøkonomi og -samfund. Der afprøves mange teknologier, livsstilsformer eller styringsmodeller på forskellige sociale grupper, mindre samfund af innovatorer, før de mainstreames. Støtte til udvikling af nye metoder (modelbyer eller -regioner) for fremstilling, forbrug og styring med en transformerende virkning bør fuldt ud afspejle målene i Unionens klima- og energipakke eller energikøreplanen 2050. For at det skal lykkes, bør den eksisterende lavemissionsteknologi også undersøges med henblik på at afdække, hvilke ikke-teknologiske hindringer, der står i vejen for deres indtrængen på markedet.
- Demonstration på regionalt eller subregionalt plan af lavemissionsstrategier eller forvaltningsplaner for arealanvendelse. Dette vil indebære mainstreaming af en række foranstaltninger til emissionsreduktion og ressourceeffektivitet på tværs af sektorer og anvendelse af en række foranstaltninger til fremme af adfærdsændringer. Støtte til udvikling af arealforvaltningsmetoder, som har en virkning på emissioner og flytning af emissioner, f.eks. som supplerende foranstaltninger til dem, der støttes under de europæiske struktur- og investeringsfonde.

5. DEN TEKNISKE METODOLOGI FOR PROJEKTUDVÆLGELSESPROCEDUREN OG KRITERIER FOR UDVÆLGELSE OG TILDELING AF STØTTE (ARTIKEL 24, STK. 2, LITRA d), I LIFE-FORORDNINGEN)

I det følgende beskrives den tekniske metodologi for projektudvælgelsesproceduren og de vigtigste kriterier for støtteberettigelse ⁽³⁾ og tildeling af støtte i overensstemmelse med LIFE-forordningens artikel 2 og 19. Eftersom metodologien og kriterierne i det væsentlige gælder alle projekttyper under begge delprogrammer, henvises der kun udtrykkeligt til et bestemt delprogram, hvis der er tale om forskelle.

Alle former for støtte, komplementaritet og optimal udnyttelse af EU-finansiering, herunder finansiering af supplerende aktiviteter fra andre EU-finansieringsinstrumenter, jf. artikel 8 LIFE-forordningen, vurderes og tages i betragtning i kriteriet for tildeling »EU-merværdi: andre aspekter«. For at undgå uønskede overlapninger skal ansøgerne begrunde, hvorfor de søger om LIFE-finansiering frem for anden EU-finansiering, såfremt sådanne andre finansieringstyper også kunne støtte lignende projekter eller aktiviteter.

Hvis projekter, der finansieres under ét prioriteret område, kan tænkes at underminere miljø- og klimamålsætningerne i et andet prioriteret område, finansieres disse ikke, medmindre der i forslaget klart gøres rede herfor, og eventuelle alternativer og foranstaltninger til modvirkning og tilpasning er korrekt planlagt.

⁽¹⁾ Europa-Parlamentets og Rådets afgørelse (EU) nr. 529/2013/EU af 21. maj 2013 om regnskabsregler vedrørende drivhusgasemissioner og -optag i forbindelse med aktiviteter, der vedrører arealanvendelse, ændret arealanvendelse og skovbrug, og oplysninger om handlingsplaner, der vedrører disse aktiviteter (EUT L 165 af 18.6.2013, s. 80).

⁽²⁾ Meddelelse fra Kommissionen til Europa-Parlamentet, Rådet, Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalg og Regionsudvalget: En EU-strategi for tilpasning til klimaændringer (COM(2013) 216 final).

⁽³⁾ Udtrykket »udvælgelse« i artikel 24, stk. 2, litra d), i LIFE-forordningen omfatter udtrykket »støtteberettigelse« i artikel 19 i LIFE-forordningen og artikel 131 i finansforordningen.

Yderligere oplysninger vil være at finde i ansøgnings- og bedømmelsesvejledningen, der vil blive offentliggjort sammen med de dertil knyttede indkaldelser af forslag. Med forbehold af LIFE-forordningen og de vejledende nationale tildelinger og for at forenkle de administrative procedurer kan den tekniske metodologi for projektudvælgelsen tilpasses og strømlines i den årlige indkaldelse af forslag.

For projekter under delprogrammet for miljø, bortset fra integrerede projekter, er der fastsat vejledende nationale tildelinger på grundlag af bilag I til LIFE-forordningen og de data, der forelå i december 2013 for den periode, der dækkes af det aktuelle flerårige arbejdsprogram. Disse data vil blive anvendt til at rangordne projekterne.

Hvis kriterierne i bilag I forhøjes eller nedsættes med 10 % eller derover for en af medlemsstaterne, eller hvis en ny medlemsstat tiltræder Den Europæiske Union, betragtes det som en væsentlig ændring af beregningsgrundlaget. I tilfælde af væsentlige ændringer genberegnes de nationale tildelinger for alle medlemsstater for den resterende periode. Før hver indkaldelse kontrollerer Kommissionen, om en betydelig ændring har fundet sted.

Vejledende nationale tildelinger for 2014-2017 for projekter, bortset fra integrerede projekter, under delprogrammet for miljø

Medlemsstat	I % af budgettet	Medlemsstat	I % af budgettet	Medlemsstat	I % af budgettet	Medlemsstat	I % af budgettet
BE	2,05	EL	3,27	LT	1,02	PT	2,51
BG	3,04	ES	9,33	LU	1,05	RO	4,29
CZ	2,03	FR	9,80	HU	2,42	SI	1,85
DE	10,82	HR	2,52	MT	0,90	SK	2,15
DK	1,61	IT	8,44	NL	2,94	FI	2,45
EE	1,20	CY	1,32	AT	1,85	SE	3,10
IE	1,43	LV	0,96	PL	6,37	UK	9,27

5.1. Aktivitetsstøtte

Det sikres, at forslag fra ansøgere, der skal udelukkes fra finansiering, eller som ikke opfylder de almindelige betingelser for at komme i betragtning hertil, jf. finansforordningens artikel 131, ikke opbevares.

Desuden skal forslagene opfylde kravene til antagelighed (for nogle projekter kan der f.eks. være tale om, at ansøgningen kun kan indgives digitalt) og kriterierne for støtteberettigelse (f.eks. overensstemmelse med retningslinjerne for, hvorvidt israelske enheder og deres aktiviteter i de områder, som Israel har besat siden juni 1967, kan komme i betragtning til tilskud, priser og finansielle instrumenter, der finansieres af EU fra og med 2014 ⁽¹⁾), der gælder for al LIFE-aktivitetsstøtte, hvilket også vil blive udtrykkeligt fastsat i den pågældende vejledning om ansøgning. De kriterier for støtteberettigelse, der gælder for de forskellige projektyper, er omhandlet i den relevante titel. Kriterier, som gælder på samme måde for de forskellige projektyper, angives kun i afsnit 5.1.1 (projekter som omhandlet i artikel 18, litra a), b), c) og h), i LIFE-forordningen).

I henhold til artikel 6, stk. 2, i LIFE-forordningen, kan juridiske personer, der er etableret uden for Unionen, deltage i de projekter, der er omhandlet i samme forordnings artikel 18, hvis den støttemodtager, der koordinerer projektet, har hjemsted i Unionen, og den aktivitet, der gennemføres uden for Unionen, opfylder de krav, der er fastsat i artikel 6, stk. 1, i LIFE-forordningen.

I henhold til artikel 7 i LIFE-forordningen kan der under gennemførelsen af LIFE-programmet samarbejdes med relevante internationale organisationer og med deres institutioner og organer, når det er nødvendigt for at opfylde de overordnede målsætninger, der er fastsat i LIFE-forordningens artikel 3.

Desuden udvælges forslagene kun, hvis de på grundlag af specifik støttedokumentation vedrørende ansøgerens resultater i de foregående år, påviser:

- teknisk kapacitet — ansøgeren skal råde over de faglige kompetencer og kvalifikationer, der er nødvendige for at færdiggøre projektet og

⁽¹⁾ Meddelelse fra Kommissionen nr. 2013/C 205/05 (EUT C 205 af 19.7.2013, s. 9).

- finansiel kapacitet — ansøgeren skal råde over stabile og tilstrækkelige finansieringskilder, således at aktiviteterne kan opretholdes under hele projektet og delvist finansieres derfra.

Finansforordningens artikel 131 finder anvendelse på udvælgelsen af offentlige organer og internationale organisationer for så vidt angår deres finansielle kapacitet.

5.1.1. Projekter som omhandlet i artikel 18, litra a), b), c) og h), i LIFE-forordningen

Udvælgelsen af pilot-, demonstration-, bedste praksis-, informations-, bevidstgørelses- og formidlingsprojekter, jf. artikel 18, litra a), b), c) og h), i LIFE-forordningen følger samme tekniske metodologi for projektudvælgelse og er underlagt lignende kriterier for støtteberettigelse og tildeling, som er beskrevet i det følgende.

5.1.1.1. Den tekniske metodologi for projektudvælgelsesproceduren

Projektudvælgelsesproceduren afholdes som følger:

— Bedømmelse af forslagene

Kommissionen og/eller Miljøagenturet kontrollerer, at hvert forslag opfylder kriterierne for støtteberettigelse og udvælgelse og vurderer dem i forhold til tildelingskriterierne.

— Udarbejdelse af en foreløbig liste over forslag

Kommissionen og/eller Miljøagenturet opstiller en liste over de støtteberettigede forslag på baggrund af deres realiteter og i overensstemmelse med reglen om, at mindst 55 % af de budgetmidler, der er afsat til projekter, som støttes gennem tilskud under delprogrammet for miljø, tildeles foranstaltninger til støtte for bevaring af natur og biodiversitet (artikel 9, stk. 3, i LIFE-forordningen). Kommissionen og/eller Miljøagenturet bestræber sig desuden på at sikre, at mindst 15 % af de budgetmidler, der er afsat til tilskud til projektaktiviteter, tildeles tværnationale projekter (artikel 19, stk. 7, i LIFE-forordningen). Derudover sikrer Kommissionen og/eller Miljøagenturet geografisk balance for projekter under delprogrammet for miljø (artikel 19, stk. 5, i LIFE-forordningen). Den foreløbige liste skal indeholde alle forslag efter prioritering, således at de samlede foreslåede projektbudgetter udgør omtrent 130 % af det disponible budget.

— Opstilling af den endelige liste over projekter, der skal finansieres, og reservelisten

Efter en gennemgang af projekterne opstilles en liste over udvalgte projekter, der vil blive foreslået til finansiering inden for rammerne af det disponible budget. Der opstilles en reserveliste over de projekter, som har opnået den bedste placering, men som ikke kan finansieres på baggrund af det disponible budget. Reservelisten vil udgøre yderligere 20 % af de disponible LIFE-budget.

— Indgåelse af støtteaftalen

5.1.1.2. Kriterier for støtteberettigelse og tildeling

Følgende kriterier for støtteberettigelse og tildeling finder anvendelse:

a) Kriterier for støtteberettigelse

Forslag til projekter som omhandlet i artikel 18, litra a), b), c), eller h), i LIFE-forordningen vurderes ikke på grundlag af deres realiteter, hvis der i det pågældende projektforslag ikke påvises, at projektet:

- bidrager til en eller flere af de overordnede målsætninger i artikel 3 i LIFE-forordningen og de gældende specifikke målsætninger i artikel 10, 11, 12, 14, 15 og 16 af LIFE-forordningen
- falder ind under anvendelsesområdet for det prioriterede område af LIFE-delprogrammet, som er fastsat i artikel 9 og 13 i LIFE-forordningen, og som projektforslaget blev forelagt i overensstemmelse med, og
- svarer til en af følgende projektyper som defineret i artikel 2, litra a), b), c) og h), i LIFE-forordningen:

»Pilotprojekter«: projekter, der anvender en teknik eller metode, der ikke er anvendt eller afprøvet tidligere eller andre steder, som tilbyder miljø- eller klimamæssige fordele sammenlignet med nuværende bedste praksis, og som efterfølgende kan finde anvendelse i bredere omfang på lignende situationer.

»Demonstrationsprojekter«: projekter, der idriftsætter, afprøver, evaluerer og udbreder aktioner, metoder eller tilgange, der er nye eller ukendte i projektets specifikke sammenhæng, som f.eks. den geografiske, økologiske, socioøkonomiske sammenhæng, og som kan anvendes andre steder under lignende omstændigheder.

»Bedste praksis-projekter«: projekter, der anvender velegnede, omkostningseffektive og moderne teknikker, metoder og tilgange, der tager højde for projektets specifikke sammenhæng.

NB: For så vidt angår pilot-, demonstrations- og bedste praksis-projekter inden for naturbeskyttelse og biodiversitet, skal mindst 25 % af budgettet afsættes til konkrete bevarelsesforanstaltninger (der er mulighed for at indrømme begrænsede undtagelser under hensyntagen til specifikke politiske behov, og dette angives udtrykkeligt i vejledningen om ansøgning).

»Information, bevidsthed og formidlingsprojekter«: projekter med det formål at støtte kommunikation, formidling af information og bevidstgørelse i tilknytning til delprogrammerne for miljø og klimaindsats.

NB: Projekter, der fokuserer på **forskning** ⁽¹⁾, eller som er øremærket til opførelse af store **infrastrukturprojekter**, falder ikke under LIFE-programmets anvendelsesområde og er derfor **ikke støtteberettigede**.

b) Tildelingskriterier

Alle støtteberettigede forslags realiteter evalueres efter følgende tildelingskriterier og pointsystem:

— Teknisk sammenhæng og kvalitet

Dette kriterium fokuserer på de foreslåede foranstaltningers klarhed, gennemførlighed og bæredygtighed. Projektreultaternes levedygtighed på mellemlang og lang sigt vurderes ud fra deres evne til at fastholde resultaterne, efter projektet er gennemført. Projektet anses for levedygtigt, under forudsætning af at der foreligger en strategi for opgaver til sikring af videreførelse af de nødvendige projektforanstaltninger og finansiering heraf efter projektets afslutning.

— Finansiell sammenhæng og kvalitet

Der foretages en evaluering af det foreslåede budget og dets overensstemmelse med de foreslåede foranstaltninger, de gældende regler samt den foreslåede tilgangs omkostningseffektivitet.

— EU-merværdi: omfanget og kvaliteten af bidraget til de specifikke målsætninger for så vidt angår de to LIFE-delprogrammets prioriterede områder

Der foretages en evaluering af, i hvor høj grad det enkelte forslag bidrager til en eller flere af de specifikke målsætninger for de to LIFE-delprogrammets prioriterede områder som fastsat i artikel 10, 11 og 12 i LIFE-forordningen (delprogrammet for miljø) og artikel 14, 15 og 16 (delprogrammet for klimaindsatsen), samt af kvaliteten af dette bidrag.

— EU-merværdi: fleksibilitet, synergier og integration: Projekter, der fokuserer på specifikke områder, men også omfatter fleksible gennemførelsessystemer, forbedrer integrationen af specifikke miljømålsætninger inden for andre politiske områder og skaber synergivirkninger med målsætningerne for andre EU-politikker uden at sætte LIFE-forordningens målsætninger på spil, tildeles flere point.

— EU-merværdi: reproduktions- og overførselspotentialer: Reproduktions- og overførselspotentialer afspejler, om projektet kan reproducere og overføres under og efter gennemførelsen heraf. For et positivt reproduktions- og overførselspotentialer kræves en strategi, som tager højde for, hvad der skal til for at sprede projektløsningerne, og som iværksætter en større udbredelse, således at der nås en kritisk masse både under projektet og/eller på kort og mellemlangt sigt efter afslutningen af LIFE-projektet. Dette rækker ud over blot videnoverførsel og netværk og indebærer, at de teknikker, metoder eller strategier, der udvikles eller anvendes på projektet, omsættes til praksis på andre områder.

— EU-merværdi: andre aspekter

Tværnationale projekter: Tværnationale forslag gives forrang, når tværnationalt samarbejde er væsentligt for at sikre, at projektets målsætninger opfyldes. På grundlag af dette kriterium gives der kun ekstra point til et forslag, hvis der foreligger tilstrækkelige beviser for, at den tværnationale tilgang udmunder i merværdi.

Grønne offentlige indkøb: Forslag, der indeholder et klart gennemførelsessystem til at sikre en omfattende anvendelse af grønne indkøbspolitikker, tildeles flere point.

⁽¹⁾ Forslag, der omhandler forskning, kan rettes til de relevante programmer under Horisont 2020: <http://ec.europa.eu/research/participants/portal/desktop/en/opportunities/index.html>

Udnyttelse af resultaterne af Unionens forsknings- og innovationsprogrammer: Forslag, hvor resultaterne af miljømæssige og klimarelaterede forsknings- og innovationsprojekter udnyttes, og innovationsprojekter, der finansieres under Horisont 2020 eller tidligere rammeprogrammer, tildeles flere point, hvis der foreligger tilstrækkelige beviser for, at denne udnyttelse giver en merværdi.

— *Specifikke kriterier og pointsystemet for miljøprojekter*

De specifikke kriterier og pointsystemet under delprogrammet for miljø afspejler, at der kun er fastlagt tematiske prioriteter (bilag III til LIFE-forordningen) og tilhørende projektemner (titel 2) under delprogrammet for miljø.

— EU-merværdi: bidrag til projektemnerne

LIFE-forslag, der klart hører under projektemnerne om gennemførelse af de tematiske prioriteter i bilag III for delprogrammet for miljø som fastlagt i det flerårige arbejdsprogram, tildeles flere point i henhold til dette kriterium.

Tildelingskriterier	Minimums-point (*)	Maksimums-point
1. Teknisk sammenhæng og kvalitet	10	20
2. Finansiell sammenhæng og kvalitet	10	20
3. EU-merværdi: omfang og kvalitet af bidraget i forhold til de specifikke målsætninger for så vidt angår LIFE-delprogrammet for miljø	10	20
4. Bidrag til projektemnerne	—	10
5. EU-merværdi: fleksibilitet, synergier og integration	7	15
6. EU-merværdi: reproduktions- og overførselspotentiale	5	10
7. EU-merværdi: tværnationale projekter, grønne indkøb, udnyttelse	—	5
Samlet pointtal	55	100

(*) Et projektforslag skal opnå det mindst krævede antal point for hvert tildelingskriterium, og desuden skal det samlede antal point for kriterier, hvor der er fastsat minimumfastsat, være 55 point eller derover.

— *Specifikke kriterier og pointsystemet for klimaindsatsprojekter*

— EU-merværdi: Bidrag i forhold til øget modstandsdygtighed over for klimaændringer og/eller nedbringelse af drivhusgasemissioner

Projekter under delprogrammet for klimaindsatsen skal påvise, at de forårsager en øget modstandsdygtighed over for klimaændringer og/eller nedbringelse af drivhusgasemissioner. Dette bør bidrage til overgangen mod en kulstoffattig økonomi, der er ressourceeffektiv og modstandsdygtig over for klimaændringer. Disse forhold vurderes for selve projektet og det bredere reproduktions- og overførselspotentiale for de resultater, som projektet opnår under eller efter dets afslutning.

Tildelingskriterier	Minimums-point (*)	Maksimums-point
1. Teknisk sammenhæng og kvalitet	10	20
2. Finansiell sammenhæng og kvalitet	10	20
3. EU-merværdi: Omfang og kvalitet af bidraget i forhold til at øge modstandsdygtigheden over for klimaændringer og/eller nedbringe drivhusgasemissioner	7	15

Tildelingskriterier	Minimums-point (*)	Maksimums-point
4. EU-merværdi: Omfang og kvalitet af bidraget i forhold til de specifikke målsætninger for så vidt angår LIFE-delprogrammet for miljøindsatsen	7	15
5. EU-merværdi: fleksibilitet, synergier og integration	7	15
6. EU-merværdi: reproduktions- og overførselspotentiale	5	10
7. EU-merværdi: tværnationale projekter, grønne indkøb, udnyttelse	—	5
Samlet pointtal	55	100

(*) Et projektforslag skal opnå det mindst krævede antal point for hvert tildelingskriterium, og desuden skal det samlede antal point for kriterier, hvor der er fastsat minimumfastsat, være 55 point eller derover.

5.1.2. Integrerede projekter som omhandlet i artikel 18, litra d), i LIFE-forordningen

Indgivelse og udvælgelse af integrerede projekter er udformet på grundlag af en to trins-procedure som fastsat i LIFE-forordningen. Proceduren bør lette arbejdet for potentielle ansøgere og sikre, at de får den bedst mulige vejledning fra Kommissionen under forløbet. Arbejdsgangen struktureres med henblik på at sikre gradvis udvikling og finjustering af hvert enkelt forslag. Inden for de grænser, der er tilladt i henhold til LIFE-forordningens bestemmelser for tematisk tildeling og geografisk fordeling, anvendes princippet om ligebehandling af alle forslag nøje i alle faser af evalueringsprocessen.

5.1.2.1. Den tekniske metodologi for projektindgivelsen og udvælgelsesproceduren

Trin 1

— Indkaldelse af forslag

— Indgivelse af en kort generel beskrivelse

Ansøgeren indsender en kort generel beskrivelse af projektindhold og den plan eller strategi, der forventes gennemført, samt en finansieringsoversigt for den samlede gennemførelse af planen eller strategien.

— Evaluering af den korte generelle beskrivelse og spørgerunde

På grundlag af den korte generelle beskrivelse udpeger og opfører Kommissionen en liste over de forslag, der opfylder kriterierne for støtteberettigelse. Ansøgere, hvis forslag opfylder disse kriterier, inviteres til at deltage i en skriftlig spørgerunde, hvor de kan indsende spørgsmål vedrørende udarbejdelsen af det endelige forslag. Efter denne fase offentliggør Kommissionen spørgsmål og svar i anonymiseret form for at bistå alle ansøgere med at udarbejde deres endelige forslag. Kommissionen supplerer om nødvendigt spørgsmål og svar med en vejledning om de vanskeligheder, som ansøgerne typisk støder på, og som kom til udtryk i de korte beskrivelser.

Trin 2

— Indsendelse af det endelige forslag:

De ansøgere, hvis korte beskrivelser er blevet udvalgt, opfordres til at indsende et endeligt forslag.

— Evaluering af det endelige forslag

Kommissionen udarbejder efter en grundig evaluering en foreløbig, prioriteret liste over forslag, der kan komme i betragtning til finansiering. Prioriteringen er resultatbaseret og for delprogrammet for miljø desuden i overensstemmelse med reglen om, at 55 % af de midler, der afsættes til aktivitetsstøtte, skal tildeles foranstaltninger til støtte for bevaring af natur og biodiversitet, og de geografiske tildelingskriterier, der er fastsat i artikel 19, stk. 4, i LIFE-forordningen. Kommissionen kontrollerer også ansøgernes finansielle og tekniske kapacitet til at gennemføre projektet.

— Opstilling af den endelige liste over projekter, der skal finansieres, og reservelisten

Efter en gennemgang af projekterne opstilles en liste over udvalgte projekter, der vil blive foreslået til finansiering inden for rammerne af det disponible budget. Der opstilles en reserveliste over de projekter, som har opnået den bedste placering, men som ikke kan finansieres på baggrund af det disponible budget. Reservelisten vil udgøre yderligere 20 % af de disponible LIFE-budget.

— Indgåelse af støtteaftalen

Mens to trins-metoden gælder under hele det flerårige arbejdsprogram, kan Kommissionen tilpasse den ovenfor beskrevne proces på baggrund af sine erfaringer.

Med den prioriterede liste over integrerede projekter sikrer Kommissionen geografisk balance ved vejledende at tildele et eller to integrerede projekter til hver medlemsstat under det aktuelle flerårige arbejdsprogram for at sikre, at artikel 19, stk. 4, i LIFE-forordningen overholdes i hele støtteperioden 2014-2020.

5.1.2.2. Kriterier for støtteberettigelse og tildeling

Nedenstående kriterier for støtteberettigelse anvendes på både den korte generelle beskrivelse og det endelige forslag.

a) Kriterier for støtteberettigelse

Et forslag afvises, hvis det ikke opfylder et eller flere af følgende kriterier:

1. *Stor geografisk dækning*:: Gennemførelsen af den målrettede EU-plan eller -strategi dækker et stort geografisk område, både regionalt, multiregionalt, nationalt eller tværnationalt. For integrerede projekter, der omhandler forvaltning af luftkvalitet og integrerede projekter under delprogrammet for klimaindsatsen kan en strategi til dækning af flere byer også være en mulighed.

2. *Frigørelse af andre midler*:: Ud over selve det integrerede projekt og den specifikke, nødvendige medfinansiering i henhold til LIFE-forordningen (artikel 20, stk. 1, litra a) og c)) frigøres mindst én anden relevant EU-, national eller privat finansieringskilde til gennemførelsen af den målrettede EU-plan eller -strategi.

3. *Inddragelse af vigtige interessenter*:: De vigtigste interessenter inddrages i gennemførelsen af den målrettede EU-plan eller -strategi.

i) Specifikke kriterier for støtteberettigelse for projekter under delprogrammet for miljø

Det integrerede projekt er ikke støtteberettiget, hvis det ikke har til formål at gennemføre en af følgende miljøplaner eller -strategier, der kræves i henhold til EU-miljølovgivningen, og som er udviklet i henhold til andre EU-retsakter eller af medlemsstaternes myndigheder:

- a) de prioriterede aktionsplaner som omhandlet i artikel 8 i habitatdirektivet
- b) affaldshåndteringsplanerne som omhandlet i artikel 28 i rammedirektivet om affald
- c) vandområdeplanerne som omhandlet i bilag VII i vandrammedirektivet eller
- d) luftkvalitetsplanerne i henhold til direktivet om luftkvalitet.

ii) Specifikke kriterier for støtteberettigelse for projekter under delprogrammet for miljøindsatsen

Det integrerede projekt skal sigte mod at gennemføre en af følgende klimaplaner eller -strategier, der kræves i henhold til EU-miljølovgivningen og er udviklet i henhold til andre EU-retsakter eller af medlemsstaternes myndigheder:

- a) nationale, regionale eller lokale tilpasningsstrategier eller -handlingsplaner
- b) byplaner og lokale handlingsplaner, der går foran i overgangen mod en lavemissionsøkonomi, som evt. også er modstandsdygtig over for klimaændringer
- c) nationale, regionale eller industri-/sektorspecifikke strategier til nedbringelse af drivhusgasemissionerne eller køreplanen for en lavemissionsøkonomi.

b) Tildelingskriterier

Følgende tildelingskriterier anvendes kun på det endelige forslag. Alle forslag, som opfylder kriterierne for støtteberettigelse (og udvælgelse) underkastes en tilbundsgående kvalitetsevaluering i forbindelse med tildelingsfasen. Et forslag tildeles på dette trin point på grundlag af følgende tildelingskriterier:

Tildelingskriterier	Minimums-point (*)	Maksimums-point
1. Teknisk sammenhæng og kvalitet	10	20
2. Finansiell sammenhæng og kvalitet	10	20
3. EU-merværdi: omfang og kvalitet af bidraget i forhold til målsætningerne	15	20
4. EU-merværdi: omfang og kvalitet af mobiliseringen af andre midler, navnlig EU-midler	—	10
5. EU-merværdi: kvaliteten af fleksibilitet, synergier og integration	7	15
6. EU-merværdi: reproduktions- og overførselspotentiale	5	10
7. EU-merværdi: tværnationale projekter, grønne indkøb, udnyttelse	—	5
Samlet pointtal	55	100

(*) Et projektforslag skal opnå det mindst krævede antal point for hvert tildelingskriterium, og desuden skal det samlede antal point for kriterier, hvor der er fastsat et minimum, være 55 point eller derover.

Følgende tildelingskriterier er specifikke eller indeholder elementer, der er specifikke for integrerede projekter:

— EU-merværdi: omfang og kvalitet af bidraget i forhold til målsætningerne

Der foretages en evaluering af, i hvor høj grad det enkelte forslag bidrager til en eller flere af de overordnede og specifikke målsætninger for LIFE som fastsat i artikel 3, 10, 11 og 12 (delprogrammet for miljø) og artikel 3, 14, 15 og 16 (delprogrammet for klimaindsatsen) i den nye LIFE-forordning.

Følgende specifikke aspekter kontrolleres, afhængigt af under hvilke prioriterede områder projektet falder:

— *Specifikke kriterier for projekter under delprogrammet for miljø*

— Integrerede projekter om gennemførelse af de prioriterede rammeprogrammer for Natura 2000:

Der skal gøres rede for EU-merværdien i forhold til, i hvilket omfang projektet bidrager til at nå mål 1 i EU's biodiversitetsstrategi og de generelle målsætninger i habitatdirektivet og fugledirektivet, og særligt i hvilket omfang det bidrager til at forbedre bevaringsstatus for arter og naturtyper af fællesskabsbetydning (habitatdirektivet) og/eller status for fuglearter (fugledirektivet).

— Integrerede projekter om gennemførelse af vandområdeplanerne:

Der skal gøres rede for EU-merværdien i forhold til, i hvilket omfang projektet bidrager til at nå målene i vandrammedirektivet. De foreslåede foranstaltninger bør målrettes betydelige belastninger, der påvirker miljøets vandbindingsevne, og samtidig gøre brug af foranstaltninger, der påvirker miljøet så lidt som muligt (f.eks. grøn infrastruktur), til forureningsbekæmpelse. Sådanne belastninger burde være kortlagt i de vurderinger, der foretages af medlemsstaterne i udarbejdelsen af gennemførelsesplanerne for af relevant EU-lovgivning og -politikker (f.eks. vandrammedirektivet, havstrategirammedirektivet, direktivet om rensning af byspildevand, drikkevandsdirektivet, badevandsdirektiv, direktivet om oversvømmelser og/eller tørkeplaner).

Projekterne bør fokusere på omfattende planlægning (f.eks. vedrørende vandløbsoplande eller vandområder) og fastlæggelse af foranstaltninger til at fremme vandbindingen i byområder og landdistrikter, forbedre nedsivningen og vandlagringskapaciteten og fjerne forurenende stoffer ved naturlige eller naturlignende processer. De bør stræbe efter at skabe synergivirkninger med henblik på at gennemføre foranstaltninger, der skal rette op på eksisterende hydromorfologiske belastninger og forbedre biodiversiteten og den rekreative værdi.

— Integrerede projekter om gennemførelse af affaldshåndteringsplaner:

Integrerede projekter, der er udformet med henblik på at støtte gennemførelsen af affaldshåndteringsplanerne i artikel 28 i rammedirektivet om affald 2008/98/EF ⁽¹⁾ og/eller affaldsforebyggelsesprogrammer som påkrævet i henhold til artikel 29 rammedirektivet om affald.

Projekternes EU-merværdi vurderes i forhold til, i hvilket omfang de bidrager til gennemførelsen af affaldshierarkiet (artikel 4 i rammedirektivet om affald), opfyldelsen af genanvendelsesmålene i artikel 11 i rammedirektivet om affald og de supplerende mål i Unionens affaldslovgivning samt gennemførelsen af de nødvendige foranstaltninger til støtte af disse mål.

— Integrerede projekter om gennemførelse af luftkvalitetsplaner og -programmer:

Integrerede projekter, der har til formål at støtte gennemførelsen og overvågningen af lokale og regionale luftkvalitetsplaner i henhold til Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2008/50/EF ⁽²⁾, hvis endelige mål er at bidrage til nationale programmer for reduktion af luftforurening. Hvis projekterne bygger på lokale luftkvalitetsplaner, bør de omfatte koordinering og samarbejde mellem mindst fem byer, der har sådanne planer. Hvis de bygger på regionale luftkvalitetsplaner, bør de omfatte koordinering og samarbejde mellem alle lokale myndigheder og den regionale myndighed. Størstilede projekter gives forrang.

— Specifikke kriterier for klimaindsatsprojekter

— Integrerede projekter om gennemførelse af strategier, handlingsplaner og køreplaner for modvirkning af klimaændringer:

De integrerede projekter skal støtte gennemførelsen af strategier for mindre emission af drivhusgasser, handlingsplaner eller køreplaner for en lavemissionsøkonomi og skal vedrøre specifikke kommuner eller regioner (f.eks. som bekendtgjort i borgmesteraftalen), industrien eller landbruget (ved at analysere arealanvendelse på regionalt plan og den sociale og økonomiske kontekst) eller andre økonomiske sektorer ved at indføre teknologi og tjenestebaserede metoder på en bæredygtig og innovativ måde. De integrerede projekter kan suppleres med de nødvendige infrastrukturinvesteringer eller udvikling og indførelse af innovative teknologier og tjenester i byer, regioner og/eller samfund, der modtager støtte gennem andre relevante EU-finansieringsprogrammer, som også er anført i den pågældende strategi/plan/køreplan. Projekternes EU-merværdi vurderes i forhold til, i hvilket omfang de bidrager til at nedbringe drivhusgasemissionerne, i hvor høj grad de integreres i forskellige politikker, om de direkte inddrager en bred vifte af interessenter, og i hvilket omfang de udgør en operativ del af den pågældende strategi/plan/køreplan.

— Integrerede projekter om gennemførelse af strategier, handlingsplaner og køreplaner for tilpasning til klimaændringer:

De integrerede projekter har til formål at gennemføre strategier eller planer for tilpasning til klimaændringer eller beskæftige sig med specifikke sårbarheder i forbindelse med klimaændringer (f.eks. kystområder, tørke-ramte områder og andre prioriterede områder, som er udpeget i aktion 2 i EU-strategien for tilpasning). Foranstaltninger, der finansieres via nationale kilder eller andre relevante EU-finansieringsprogrammer, bør supplere de foranstaltninger, der skal finansieres via LIFE-programmet, til at gennemføre en overordnet strategi eller plan for tilpasning. Der kunne f.eks. ydes støtte til forvaltning af oversvømmelser i tværnationale flod-/kystområder eller til bytilpasningsforanstaltninger med deltagelse af flere byer. Synergier med andre miljø- og klimapolitikker bør være et centralt emne i tilpasningsprojekterne, og tilpasning til klimaændringer og biodiversitet bør fremmes, hvor det er relevant. EU-merværdien vurderes desuden i forhold til, i hvilket omfang de integrerede projekter bidrager til at opfylde EU-tilpasningsstrategiens mål ⁽³⁾, i hvor høj grad de integreres i forskellige sektorer, og om de inddrager en bred vifte af interessenter.

— EU-merværdi: Omfang og kvalitet af mobiliseringen af andre midler, navnlig EU-midler: Kvaliteten af koordineringen med andre finansieringsmekanismer og graden af mobilisering af andre midler ud over de planlagte LIFE-midler (ud over det minimum, der kræves for støtteberettigelse), sandsynligheden for, at de faktisk mobiliseres og den funktionelle forbindelse til den plan, der skal gennemføres, afgør, om et integreret projekt tildeles yderligere point i henhold til dette kriterium. Integrerede projekter, som forventes at mobilisere EU-midler med en funktionel forbindelse til den plan, der skal gennemføres, og som indeholder en tilfredsstillende koordineringsmekanisme, tildeles flere point.

⁽¹⁾ Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2008/98/EF af 19. november 2008 om affald og om ophævelse af visse direktiver (EUT L 312 af 22.11.2008, s. 3)

⁽²⁾ Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2008/50/EF af 21. maj 2008 om luftkvaliteten og renere luft i Europa (EUT L 152 af 11.6.2008, s. 1).

⁽³⁾ http://ec.europa.eu/clima/events/articles/0069_en.htm

- EU-merværdi: Kvaliteten af fleksible mekanismer, synergier og integration: Forslag til integrerede projekter skal fremvise fleksible gennemførelsessystemer af særlig høj kvalitet (f.eks. ved at sigte mod miljø- og klimafordele og kapacitetsopbygning), der gør det muligt at nå resultater inden for andre politikområder ⁽¹⁾, skabe synergieffekter med disse politikker og indarbejde målsætninger for miljø og klimaindsats heri.

5.1.3. Projekter om teknisk bistand som omhandlet i artikel 18, litra e), i LIFE-forordningen

Projekter om teknisk bistand yder aktivitetsstøtte for at hjælpe ansøgere med at udforme integrerede projekter. Højest 1 % af det årlige budget til integrerede projekter kan stilles til rådighed for projekter om teknisk bistand. Det maksimale EU-tilskud pr. projekt om teknisk bistand er sat til 100 000 EUR.

5.1.3.1. Den tekniske metodologi for projektudvælgelsesproceduren

Udvælgelsen af projekter om teknisk bistand følger samme tekniske metodologi for projektudvælgelse under begge delprogrammer. Der vil blive anvendt en fast track-procedure.

Projektudvælgelsesproceduren foregår som følger:

- Bedømmelse af forslagene

Kommissionen kontrollerer, om forslaget opfylder kriterierne for støtteberettigelse og udvælgelse, og vurderer dem i forhold til tildelingskriterierne.

- Opstilling af den endelige liste over projekter, der skal finansieres, og reservelisten

Efter en gennemgang af projekterne opstilles en liste over udvalgte projekter, der vil blive foreslået til finansiering inden for rammerne af det disponible budget. Der opstilles en reserveliste over de projekter, som har opnået den bedste placering, men som ikke kan finansieres på baggrund af det disponible budget. Reservelisten vil udgøre yderligere 20 % af de disponible LIFE-budget.

- Indgåelse af støtteaftalen

5.1.3.2. Kriterier for støtteberettigelse og tildeling

Følgende vigtige og specifikke kriterier for støtteberettigelse og tildeling finder anvendelse:

a) Kriterier for støtteberettigelse

Et forslag til projekt om teknisk bistand evalueres kun i forhold til tildelingskriterierne, hvis:

- projektforslaget sigter mod at forberede et fremtidigt forslag til et integreret projekt
- ansøgeren ikke er en medlemsstat, som modtager finansiering for et kapacitetsopbygningsprojekt, der i det mindste omfatter en del af den periode, der skal dækkes af projektet om teknisk bistand.

b) Tildelingskriterier

Alle støtteberettigede forslags realiteter evalueres efter følgende tildelingskriterier og pointsystem:

Tildelingskriterier	Minimums-point (*)	Maksimums-point
1. Teknisk sammenhæng og kvalitet	30	60
2. Finansiell sammenhæng og kvalitet	20	40
Samlet pointtal	55	100

(*) Et projektforslag skal opnå det mindst krævede antal point for hvert tildelingskriterium, og desuden skal det samlede antal point for kriterier, hvor der er fastsat et minimum, være 55 point eller derover.

⁽¹⁾ Navnlig havmiljø i overensstemmelse med målsætningerne i havstrategirammedirektivet.

— Teknisk sammenhæng og kvalitet

Klarhed, sammenhæng og gennemførlighed evalueres i forhold til projektets målsætninger og forventede resultater. Arten og omfanget af det fremtidige integrerede projekt vil blive taget i betragtning.

— Finansiell sammenhæng og kvalitet

Der foretages en evaluering af det foreslåede budget og dets overensstemmelse med de foreslåede foranstaltninger, de gældende regler samt den foreslåede tilgangs omkostningseffektivitet. Forslagets forhold mellem pris og kvalitet vurderes også.

5.1.4. *Kapacitetsopbygningsprojekter som omhandlet i artikel 18, litra f), i LIFE-forordningen*

Kapacitetsopbygningsprojekter yder finansiell støtte til aktiviteter, der er nødvendige for at opbygge medlemsstaternes kapacitet, herunder i form af nationale eller regionale LIFE-kontaktpunkter, til at kunne deltage mere effektivt i LIFE-programmet.

Sådanne foranstaltninger kan omfatte, men er ikke begrænset til følgende:

- ansættelse af nyt personale og uddannelse til nationale og regionale LIFE-kontaktpunkter
- fremme af udveksling af erfaring og bedste praksis og udbredelse af formidling og anvendelse af resultater af projekter under LIFE-programmet
- »train the trainer«-tilgange
- udvekslings- og opfølgingsprogrammer mellem offentlige myndigheder i medlemsstaterne, navnlig »bedste i klassen«-udvekslingsaktiviteter.

Foranstaltninger under kapacitetsopbygningsplanerne kan omfatte ansættelse af eksperter til ad hoc at afhjælpe tekniske og proceduremæssige kapacitetsmangler, men ikke ansættelse af eksperter med den primære opgave at udarbejde forslag til indgivelse i forbindelse med den årlige indkaldelse af forslag.

5.1.4.1. *Den tekniske metodologi for projektudvælgelsesproceduren*

Ansøgninger om kapacitetsopbygningsprojekter følger en fast track-tildelingsprocedure. I betragtning af at kapacitetsopbygningsprojekter i henhold til artikel 19, stk. 8, kun tildeles et forud fastlagt antal medlemsstater, og kun ét projekt pr. medlemsstat kan tildeles støtte, er der ingen konkurrence mellem de modtagne ansøgninger. Derfor kan der løbende indgives ansøgninger fra datoen for offentliggørelse af 2014-indkaldelsen af forslag til LIFE-aktivitetsstøtte, som også omfatter ansøgningspakken for kapacitetsopbygningsprojekter. Ansøgningerne skal indsendes inden udgangen af 3. kvartal af 2015 for at komme i betragtning i finansieringsperioden 2014-2017.

Ansøgningerne vurderes for at sikre overholdelse af kriterierne for støtteberettigelse og tildelingstærsklerne nedenfor.

Støtteaftaler indgås, når evalueringsprocessen er afsluttet.

5.1.4.2. *Kriterier for støtteberettigelse og tildeling*

Følgende kriterier for støtteberettigelse og tildeling finder anvendelse:

a) Kriterier for støtteberettigelse

Ansøgningen skal opfylde følgende kriterier for støtteberettigelse:

- Ansøgeren er en **medlemsstat**, hvis
 - BNP pr. indbygger i 2012 udgjorde mere end 105 % af Unionens gennemsnit og
 - gennemsnitlige absorptionsniveau for dens vejledende nationale tildeling for årene 2010, 2011 og 2012 som fastsat i artikel 6 i forordning (EF) nr. 614/2007 enten er under 70 % eller
 - BNP pr. indbygger i 2012 udgjorde mindre end 90 % af Unionens gennemsnit, eller
 - tiltrædelse af Unionen skete efter den 1. januar 2013.

— Ansøgningen indeholder en **kapacitetsopbygningsplan**, hvorved medlemsstaten **forpligter sig til**:

- at opretholde deres ressourcer til LIFE-programmet, herunder bl.a. personaleressourcer, på niveauer, der ikke er lavere end dem, der gjaldt i 2012, i det relevante flerårige arbejdsprogram varighed
- ikke at ansøge om flere kapacitetsopbygningsprojekter, hvis der gives tilladelse til det første kapacitetsopbygningsprojekt.

b) Tildelingskriterier

- **Teknisk sammenhæng og kvalitet** i kapacitetsopbygningsprojekter henviser til de foreslåede foranstaltninger med henblik på at udvikle medlemsstatens evne til at indgive vellykkede ansøgninger om finansiering af projekter under delprogrammerne for miljø og klimaindsats.

Alle støtteberettigede forslags realiteter evalueres efter følgende tildelingskriterier og pointsystem:

Tildelingskriterier	Minimums-point (*)	Maksimums-point
Teknisk sammenhæng og kvalitet	15	30
Finansiel sammenhæng og kvalitet	10	20
Strategiens fuldstændighed i forhold til de konstaterede svagheder, der fører til medlemsstatens lave deltagelse i LIFE+ 2010-2012	15	30
Fremlæggelse af den forventede forbedring af evnen til at fremme integration, komplementaritet, synergier og reproduktionspotentialet for LIFE-programmet i forskellige politikker, økonomiske aktiviteter og andre programmer	10	20
Samlet pointtal	55	100

(*) Et projektforslag skal opnå det mindst krævede antal point for hvert tildelingskriterium, og desuden skal det samlede antal point for kriterier, hvor der er fastsat en minimumsats, være 55 point eller derover.

5.1.5. *Forberedende projekter som omhandlet i artikel 18, litra g), i LIFE-forordningen*

Forberedende projekter, der skal opfylde særlige behov for udviklingen og gennemførelsen af Unionens miljø- og klimapolitik og -lovgivning.

5.1.5.1. Den tekniske metodologi for projektudvælgelsesproceduren

Kommissionen udarbejder en gang om året en opgørelse over specifikke behov med hensyn til udvikling og gennemførelse af Unionens miljø- og klimapolitik og -lovgivning, som skal opfyldes i de følgende år, og identificerer blandt dem de behov, der kunne opfyldes ved hjælp af forberedende projekter. Højest 1 % af de midler, der afsættes til aktivitetsstøtte (undtagen integrerede projekter og projekter om teknisk bistand) kan øremærkes forberedende projekter.

Inden den årlige indkaldelse af forslag iværksættes, vil medlemsstaterne få et udkast til en liste over særlige behov, som kunne opfyldes ved hjælp af forberedende projekter, og vil blive anmodet om at fremsætte bemærkninger. På grundlag af disse bemærkninger udarbejdes den endelige liste.

Kommissionen definerer specifikke udvælgelses- og tildelingskriterier for de projekter, der er blevet udpeget, projektets varighed og det vejledende budget, der skal afsættes til hvert projekt.

Projektudvælgelsesproceduren afholdes som følger:

- Bedømmelse af forslagene

Kommissionen kontrollerer, at hvert forslag opfylder kriterierne for støtteberettigelse og udvælgelse og vurderer dem i forhold til tildelingskriterierne.

- Opstilling af den endelige liste over projekter, der skal finansieres, og reservelisten

Efter en gennemgang af projekterne opstilles en liste over udvalgte projekter, der vil blive foreslået til finansiering inden for rammerne af det disponible budget. Der kan om nødvendigt opstilles en reserveliste.

— Indgåelse af støtteaftalen

5.1.5.2. Kriterier for støtteberettigelse og tildeling

Følgende kriterier for støtteberettigelse og tildeling finder anvendelse:

a) Kriterier for støtteberettigelse

De specifikke kriterier for støtteberettigelse og udvælgelse defineres i hver enkelt indkaldelse. De vil bygge på de specifikke behov, der skal opfyldes af forberedende projekter som defineret af Kommissionen i samarbejde med medlemsstaterne.

b) Tildelingskriterier

Forberedende projekter tildeles de(n) person(er) eller juridiske enhed(er), der fremlægger et forslag, som opnår flere end det krævede antal point, og som opnår det højeste antal point med hensyn til følgende kriterier:

Kriterier	Minimums-point (*)	Maksimums-point
Teknisk sammenhæng og kvalitet i forslaget i forhold til det specifikke behov	22	45
Strategiens fuldstændighed i forhold til det specifikke behov	15	30
Finansiell sammenhæng og kvalitet	12	25
Samlet pointtal	55	100

(*) Et projektforslag skal opnå det mindst krævede antal point for hvert tildelingskriterium, og desuden skal det samlede antal point for kriterier, hvor der er fastsat minimumfastsat, være 55 point eller derover.

5.1.6. Projekter, der er nødvendige for at nå de overordnede målsætninger fastsat i artikel 3 i LIFE-forordningen

Andre projekter (pilot- eller demonstrationsprojekter eller andre typer) kan finansieres i henhold til artikel 190 i gennemførelsesbestemmelserne til finansforordningen på grundlag af de nedenfor beskrevne kriterier.

5.1.6.1. Den tekniske metodologi for projektudvælgelsesproceduren

Hvis Kommissionen finder, at der er behov for et bestemt ad hoc-projekt for at opfylde de overordnede målsætninger i LIFE-forordningens artikel 3, offentliggør den en indkaldelse af forslag. De midler, der tildeles sådanne projekter, medregnes ikke i det minimum af midler, der tildeles projekter i henhold til artikel 17, stk. 4, i den forordning.

5.1.6.2. Kriterier for støtteberettigelse og tildeling

a) Kriterier for støtteberettigelse

Andre typer projekter skal:

- **bidrage til** en eller flere af de **overordnede** målsætninger i artikel 3 i LIFE-forordningen **og** de gældende **specifikke målsætninger** i artikel 10, 11, 12, 14, 15 og 16 af LIFE-forordningen
- **falde ind under anvendelsesområdet for det prioriterede område** af LIFE-delprogrammet, som er fastsat i artikel 9 og 13 i LIFE-forordningen, og som projektforslaget blev forelagt i overensstemmelse med.

b) Tildelingskriterier

Andre projekter tildeles de(n) person(er) eller juridiske enhed(er), der fremlægger et forslag, som opnår flere end det krævede antal point, og som opnår det højeste antal point med hensyn til følgende kriterier:

Kriterier	Minimums-point (*)	Maksimums-point
Teknisk sammenhæng og kvalitet i forslaget i forhold til det specifikke behov	22	45
Strategiens fuldstændighed i forhold til det specifikke behov	15	30
Finansiell sammenhæng og kvalitet	12	25
Samlet pointtal	55	100

(*) Et projektforslag skal opnå det mindst krævede antal point for hvert tildelingskriterium, og desuden skal det samlede antal point for kriterier, hvor der er fastsat minimumfastsat, være 55 point eller derover.

5.2. Driftstilskud

Ved artikel 21 i LIFE-forordningen fastsættes det, at driftstilskud gives til visse drifts- og administrationsudgifter hos almenyttige foretagender, der arbejder for virkeliggørelsen af et mål af almindelig EU-interesse, primært er aktive på miljø- og/eller klimaområdet og deltager i udviklingen, gennemførelsen og håndhævelsen af EU-politik og -lovgivning.

Der organiseres en indkaldelse af forslag for årlige driftstilskud med henblik på at medfinansiere regnskabsåret 2015 for støttemodtageren. Fra 2016 vil der blive indført en ordning med halvårige partnerskabsrammeaftaler om driftstilskud. Dette skal sikre balance mellem støttemodtagernes behov for større sikkerhed og stabilitet, samtidig med at der oprettholdes en vis grad af konkurrence mellem almenyttige enheder.

Der kan i behørigt begrundede undtagelsestilfælde, jf. artikel 190 i Kommissionens delegerede forordning (EU) nr. 1268/2012 af 29. oktober 2012 om gennemførelsesbestemmelser til Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU, Euratom) nr. 966/2012 om de finansielle regler vedrørende Unionens almindelige budget ⁽¹⁾, tildeles driftstilskud uden indkaldelse af forslag, navnlig hvis støttemodtageren er af en sådan beskaffenhed, at der ikke er andre muligheder, eller hvis støttemodtageren er identificeret således i et retsgrundlag.

Det kontrolleres, om forslagene opfylder kriterierne for støtteberettigelse og udvælgelse. Hvis forslagene opfylder kriterierne, vurderes deres overordnede relevans og kvalitet i forhold til tildelingskriterierne. Der tildeles point i henhold til disse kriterier, og der kræves et minimumskvalitetsniveau. Den endelige beslutning om tildeling af tilskud træffes på grundlag af resultaterne af denne evalueringsproces.

5.2.1. Udvælgelseskriterier for driftstilskud

Udvælgelseskriterierne skal vurdere ansøgerens finansielle og tekniske kapacitet til at gennemføre det foreslåede arbejdsprogram.

Ansøgerne udvælges kun, hvis de på grundlag af specifik støttedokumentation vedrørende deres resultater i de to foregående år, kan påvise:

- teknisk kapacitet — ansøgeren skal råde over de faglige kompetencer og kvalifikationer, der er nødvendige for at færdiggøre projektet, og
- finansiell kapacitet — ansøgeren skal råde over stabile finansieringskilder, som er tilstrækkelige til, at han kan opretholde sine aktiviteter i det år, som støtten tildeles for, og til at han kan bidrage til finansieringen heraf.

Under visse ekstraordinære omstændigheder, navnlig hvis erfarne organisationer har skabt et nyt netværk, kan Kommissionen dispensere fra kravet om dokumentation for de to foregående år.

Finansforordningens artikel 131 finder anvendelse på udvælgelsen af offentlige organer og internationale organisationer for så vidt angår deres finansielle kapacitet.

⁽¹⁾ EUT L 362 af 31.12.2012, s. 1.

5.2.2. Tildelingskriterier for driftstilskud

5.2.2.1. Årlige driftstilskud/partnerskabsrammeaftaler for ikke-statslige organisationer (NGO'er)

I LIFE-forordningens artikel 12, litra d), og artikel 16, litra d), opstilles det at støtte bedre miljø- og klimaforvaltning gennem øget inddragelse af interessegrupper, herunder NGO'er, i forbindelse med politikken hørings- og gennemførelsesfaser som en specifik målsætning for de respektive prioriterede områder for »miljøforvaltning og -information« og »klimaforvaltning og -information«.

Følgende tildelingskriterier gælder både for udvælgelsen af støttemodtagere af årlige driftstilskud og rammepartnersaftalerne:

1. Relevans i forhold til Unionens politiske proces for miljø- og klimainsatsen:

- under de tematiske målsætninger i det syvende miljøhandlingsprogram:
 - at beskytte, bevare og forbedre Unionens naturkapital
 - at omstille Unionen til en ressourceeffektiv, grøn og konkurrencedygtig lavemissionsøkonomi
 - at beskytte Unionens borgere mod miljø- og klimarelaterede belastninger og risici for deres sundhed og trivsel
- under klima- og energipakken, køreplanen for omstilling til en konkurrencedygtig lavemissionsøkonomi i 2050 og EU-tilpasningsstrategien

2. Relevans og potentiale i forhold til at bidrage til:

- at få størst muligt udbytte af Unionens miljø- og klimaloggivning ved at forbedre gennemførelse og håndhævelse
- at forbedre videnbasen og evidensgrundlaget for Unionens miljø- og klimapolitik
- at sikre investeringer til miljø- og klimapolitikken og håndtere miljøeksternaliteter og
- at forbedre integration af og politisk sammenhæng i miljø- og klimainsatsen.

3. Relevans i forhold til at forbedre bæredygtigheden i Unionens byer og at øge Unionens effektivitet med hensyn til at afhjælpe internationale miljø- og klimarelaterede udfordringer.

4. Relevans i forhold til at behandle nye miljø- og klimarelaterede spørgsmål og politiske prioriteter.

5. Effektiviteten af partnernes bidrag til Unionens politiske proces.

6. Organisatorisk udvikling — potentialet for at udvikle sig til at blive en mere effektiv aktør i Unionens politiske proces.

Følgende supplerende kriterier gælder kun for udvælgelsen af årlige driftstilskud:

7. Teknisk og finansiell sammenhæng i arbejdsprogrammet.

Ved partnerskabsrammeaftaler opfordres de organisationer, der udpeges som rammepartnere, til hvert år at indsende deres arbejdsprogram, som analyseres med henblik på tildeling af et specifikt årligt driftstilskud.

Følgende kriterier anvendes på tildeling af specifikke årlige tilskud under partnerskabsrammeaftalerne:

1. Arbejdsprogrammets opfyldelse af målsætningen med og arten af de aktiviteter, der er specificeret i partnerskabsrammeaftalerne.
2. Relevans i forhold til at håndtere nye miljø- og klimarelaterede spørgsmål og politiske prioriteter.

3. Arbejdsprogrammets gennemførlighed og interne sammenhæng inden for den fastsatte tidsramme.
4. Sammenhæng mellem arbejdsprogrammet og det foreslåede budget, herunder effektiv ressourceanvendelse.

5.2.2.2. Andre driftstilskud

Tildelingen af andre driftstilskud til almennyttige foretagender, der arbejder for virkeliggørelsen af et mål af almen EU-interesse, foregår efter følgende tildelingskriterier:

1. Arbejdsprogrammets relevans i forhold til LIFE-forordningens målsætninger og, hvis det er relevant, de prioriterede tematiske områder og projektemner.
2. Arbejdsprogrammets gennemførlighed og interne sammenhæng.
3. De foreslåede aktiviteter omkostningseffektivitet.
4. Potentiale for mærkbart at påvirke målgrupperne.
5. Overensstemmelse mellem aktiviteterne og det foreslåede budget.

5.3. Finansielle instrumenter

Finansiering som omhandlet i artikel 17, stk. 4, i LIFE-forordningen, tildeles de følgende to finansielle pilotinstrumenter med henblik på at nå de overordnede mål, der er fastsat i artikel 3 i samme forordning:

- Faciliteten til finansiering af naturkapital — et nyt finansielt instrument, der skal afprøves under begge delprogrammer for at teste og demonstrere innovative finansieringsmetoder til projekter, der fremmer bevarelsen af naturkapital inden for de prioriterede områder natur og biodiversitet samt tilpasning til klimaændringerne.
- Instrumentet til privatfinansiering af energieffektivitet (PF4EE) — et nyt finansielt pilotinstrument under delprogrammet for klimaindsatsen, der skal teste en ny tilgang til håndtering af den begrænsede adgang til tilstrækkelig og økonomisk overkommelig kommerciel finansiering af investeringer i energieffektivitet, der er omfattet af nationale prioriteter.

Bestemmelserne om finansielle instrumenter i forordning (EU, Euratom) nr. 966/2012 (»finansforordningen«), særlig artikel 139 og 140, er opfyldt, således som det er angivet nedenfor.

De finansielle instrumenter til projektstøtte kan antage alle former omhandlet i og skal gennemføres i overensstemmelse med afsnit VIII i forordning (EU, Euratom) nr. 966/2012 og kan kombineres indbyrdes samt med tilskud, der finansieres over Unionens budget.

I henhold til artikel 140, stk. 6, skal de årlige tilbagebetalinger, herunder tilbagebetalinger af kapital, indfrie garantier og tilbagebetalinger af låns hovedstol, udgøre interne formålsbestemte indtægter og anvendes til det samme finansielle instrument i en periode, der maksimalt svarer til den periode, som forpligtelsesbevillingerne dækker, plus to år.

Ved udarbejdelsen af Kommissionens gennemførelsesafgørelse om vedtagelse af det flerårige arbejdsprogram for 2014-2017 blev de forudgående evalueringer af de to finansielle instrumenter indsendt til LIFE-udvalget og Kommissionen som oplysningsdokumenter.

Kommissionen foretager en midtvejsevaluering senest den 30. juni 2017 (artikel 27 i LIFE-forordningen), og vil i denne sammenhæng også give tilbagemeldinger om gennemførelsen af det finansielle instrument, der gennemføres i perioden 2014-2016. I den påkrævede eksterne evalueringsrapport vurderes relevansen og effektiviteten af hvert enkelt finansielt instrument i forhold til at opnå de politiske LIFE-målsætninger, deres effektivitet, anvendelighed i forhold til at imødegå markedsmangler og suboptimale investeringsforhold og de finansielle instrumenters overordnede sammenhæng, og desuden gives der anbefalinger til forbedringer.

Kommissionen aflægger rapport mindst én gang om året for LIFE-udvalget, mens der om nødvendigt kan indkaldes til ad hoc-møder. I de to første år af gennemførelsen aflægger Kommissionen rapport mindst tre gange (efteråret 2014, foråret 2015 og efteråret 2015) for LIFE-udvalget om fremgangen med de finansielle instrumenter.

5.3.1. Faciliteten til finansiering af naturkapital (NCFF)

5.3.1.1. Medvirken til opfyldelse af LIFE-målsætningerne

Det finansielle instrument vil bidrage til at virkeliggøre LIFE-målsætningerne, navnlig for de prioriterede områder »natur og biodiversitet« under LIFE-programmet for miljø og »tilpasning til klimaændringer« under LIFE-programmet for klimainsatsen ved at foretage forudgående investeringer og finansiere driftsomkostningerne til indtægtsskabende eller omkostningsbesparende pilotprojekter, der fremmer bevarelse, genopbygning, forvaltning og forbedring af naturkapital med henblik på at opnå biodiversitets- og tilpasningsfordele, herunder økosystembaserede løsninger på de udfordringer, der er forbundet med land, jord, skovbrug, landbrug, vand og affald. Faciliteten til finansiering af naturkapital (NCFF) er et ny politisk instrument til innovative pilotprojekter. Den gør det muligt at forbedre LIFE-programmets omkostnings-effektivitet ved at fungere som en løftestang og sikre komplementaritet. Faciliteten bidrager desuden til langsigtet kapacitetsopbygning inden for innovativ, bæredygtig kommerciel finansiering. Den supplerer og støtter medlemsstaternes politiske målsætninger inden for biodiversitet og tilpasning til klimaændringer.

Navnlig:

- Vedrørende natur og biodiversitet bidrager faciliteten til gennemførelse af EU-politik og -lovgivning inden for biodiversitet, herunder EU's biodiversitetsstrategi frem til 2020, direktiv 2009/147/EF og direktiv 92/43/EØF, navnlig ved at anvende, udvikle, og teste projekter og påvise, at de er rentable. Desuden støtter den videreudviklingen, gennemførelsen og forvaltningen af Natura 2000-nettet, der er nedsat ved artikel 3 i direktiv 92/43/EØF, og øger nettes modstandsdygtighed ved at beskytte og genoprette økosystemer også uden for nettet. Nogle projekttyper kan dog ikke anvendes i Natura 2000-områderne.
- Vedrørende tilpasning til klimaændringer bidrager faciliteten til gennemførelse af Unionens tilpasningspolitik, navnlig ved at udvikle, teste og demonstrere økosystembaserede tilgange til tilpasningen til klimaændringer. Den bidrager ligeledes til at udvikle og demonstrere innovative tilpasningsteknologier, -systemer, -metoder og -instrumenter, som kan reproducere, overføres eller mainstreames.

5.3.1.2. Det finansielle instruments struktur

Gennemførelsen af det finansielle instrument overdrages til Den Europæiske Investeringsbank (EIB) i form af indirekte forvaltning.

Faciliteten skal kombinere direkte og indirekte finansiering af projekter via lån og egenkapital. En ekspertstøttefacilitet skal desuden sikre, at projekterne får en tilstrækkelig løbetid. Faciliteten skal udvikles i to trin: en pilotfase skal gøre det muligt at teste forskellige finansieringsmuligheder med henblik på at fokusere på de mest passende tilgange i den anden fase — driftsfasen. I den indledende pilotfase forventes det, at der via faciliteten udføres 9-12 aktiviteter (herunder indirekte aktiviteter) eller 3-4 aktiviteter om året.

Europa-Kommissionen finansierer projekterne og ekspertstøttefaciliteten, hvoraf EIB bidrager med et tilsvarende beløb til projektf finansieringen. Der er ikke planlagt nogen finansiering fra tredjeparter i pilotfasen. Med hensyn til driftsfasen vil faciliteten på grundlag af pilotprojekternes resultater søge at opnå yderligere midler fra andre offentlige og private investorer.

- Faciliteten bidrager hovedsagelig med gældsinstrumenter (f.eks. lån) til finansiering af forudgående investeringer og driftsomkostninger. Lånene tilbagebetales af de indtægter fra projektet og/eller modtagerens overordnede forretningsaktivitet. Egenkapital anvendes i specifikke tilfælde, hovedsagelig til investeringer i fonde.
- De indirekte aktioner iværksættes med formidlere som f.eks. banker eller investeringsfonde, som derefter finansierer en portefølje af projekter.

Der er tale om forskellige former for lånemuligheder, herunder mezzaningæld. Ved udlån til en slutmodtager kræves der koncerngaranti, hvis slutmodtageren er en virksomhed.

Der er ikke fastsat en fast andel for fordelingen mellem lånefinansiering og egenkapital, i det mindste ikke for så vidt angår pilotfasen, da det er nødvendigt at beholde en vis grad af fleksibilitet for at imødekomme markedets behov og give plads til forsøg. I betragtning af de aktuelle markedsvilkår satser faciliteten dog på 70 % fra direkte investeringer og 30 % via formidlere i pilotfasen, selvom sidstnævnte kan blive endnu større, hvis interessen fra formidlerne stiger.

Faciliteten omfatter risikodeling med EIB, da EIB normalt ikke investerer i den type projekter, der finansieres via faciliteten, enten fordi de er for små, eller fordi risikoen vurderes til at være for stor og dermed ikke er forenelig med bankens AAA-rating. For at afhjælpe dette vil faciliteten omfatte en risikodelingsmekanisme, hvorved EU-midlerne absorberer de første tab i tilfælde af, at projekter slår fejl. Den nøjagtige gennemførelse fastsættes i en delegationsaftale mellem Kommissionen og EIB, hvorved de nøjagtige udelukkelses-/udvælgelseskriterier for projekterne også defineres, således at der sikres de rette prioriteter i udvælgelsesprocessen og en passende sektormæssig og geografisk dækning.

Samtlige deltageres finansielle interesser i faciliteten er rettet mod at opfylde det finansielle instruments overordnede målsætninger, i og med at alle deltagere, herunder EIB og Den Europæiske Union, afsætter midler til faciliteten. Tilsvarende gælder, at:

- der skal udformes præcise udelukkelses-/udvælgelseskriterier for projekterne samt en investeringspolitik, der vil følge de prioriteter, der er blevet udpeget med henblik på naturkapitalforvaltning. Endelig
- vil EIB modtage resultatbetingede honorarer baseret på specifikke indikatorer, der skal sikre, at forvaltningen af faciliteten er i overensstemmelse med de fastlagte målsætninger.

Tildelingen af midler er gyldig, indtil den sidste af dispositionerne under programmet er gennemført.

Den indledende pilotfase varer fra 2014 til 2017 og driftsfasen fra 2017 til 2020. Når driftsfasen afsluttes, fortsætter faciliteten med en lettere struktur med henblik på at forvalte porteføljen og modtage tilbagebetalingerne af lån og egenkapital. Da lånene typisk har en løbetid på 10 år, forventes det, at denne fase varer 10 + 3 år, således at der i de tre sidste år er plads til forsinkelser med tilbagebetalinger, eller man kan håndtere f.eks. den afsluttende fase i forbindelse med de investeringsfonde, som faciliteten har investeret i.

EIB forvalter det finansielle instrument. Et styringsudvalg fører regelmæssigt tilsyn med de fremskridt, der gøres med gennemførelsen af det finansielle instrument. Styringsudvalgets medlemmer udpeges i fællesskab af Kommissionen, herunder Kommissionens tjenestegrene, såsom GD ENV, GD KLIMA, GD ECFIN, og EIB, der bistås af et sekretariat, som EIB stiller til rådighed.

Der oprettes en overvågnings- og indberetningsmekanisme, og disse oplysninger formidles til LIFE-udvalget.

Overvågningen af de finansielle instrumenter skal ske i overensstemmelse med kravene i finansforordningen (artikel 140) og den delegerede forordning (artikel 225) og derefter som fortolket i den finansielle og administrative rammeaftale med EIB og den efterfølgende delegationsaftale.

EIB er ansvarlig for at overvåge gennemførelsen af aktiviteter under det finansielle instrument og for at udarbejde resultat- og finansieringsrapporter i henhold til det format og indhold og den hyppighed, der vedtages (i begyndelsen kvartalsvis), og som skal omfatte regelmæssige og ad hoc-rapporter, besøg på virksomheden og revision. De finansielle institutioner kan anvende resultatindikatorer i deres rapportering til EIB.

5.3.1.3. Den tekniske metodologi for projektudvælgelsesproceduren

EIB arbejder sammen med sit netværk af partnere i hele Unionen om at identificere en række potentielt relevante projekter, men baserer sig også på specifikke anmodninger om støtte, der modtages fra potentielle støttemodtagere fra hele Unionen.

Projekterne kan inddeles i fire hovedkategorier:

- Betalinger for økosystemtjenester: projekter, der omfatter betalinger til udbyttestrømme fra naturkapital, hvilket som regel er små bilaterale transaktioner, hvor køber og sælger af den pågældende økosystemtjeneste er klart defineret. De baseres på princippet om at modtageren betaler, og betalingerne skal dermed sikre afgørende økosystemtjenester.
- Grøn infrastruktur: Grøn infrastruktur er et strategisk planlagt net af naturlige og delvis naturlige områder med andre miljøfunktioner, der udformes og forvaltes, så det leverer en bred vifte af økosystemtjenester. Grøn infrastruktur omfatter grønne områder (eller blå, hvis der er tale om akvatiske økosystemer) og andre fysiske elementer på landjorden (herunder kystområder) og havområder. På land findes grøn infrastruktur i land- og byområder. Projekter om grøn infrastruktur kan potentielt generere indtægter eller besparelser ved levering af varer og tjenesteydelser, herunder vandforvaltning, luftkvalitet, skovbrug, rekreation, kontrol af oversvømmelser/erosion/brande, bestøvning og øget modstandsdygtighed over for konsekvenserne af klimaændringer.

- Biodiversitetsudligninger: bevaringsaktiviteter, der har til formål at kompensere for tilbageværende, uundgåelig skade på biodiversiteten, som er forårsaget af udviklingsprojekter. De er baseret på princippet om, at den, der forurener, betaler, hvorefter der foretages udligninger med henblik på overholdelse eller for at afbøde omdømmemæssige risici. Projekter, der skal kompensere for skader på Natura 2000-områder i henhold til artikel 6, stk. 4, i habitatdirektivet, er ikke støtteberettigede under faciliteten til finansiering af naturkapital (NCFF).
- Innovative investeringer til fremme af biodiversitet og tilpasning: projekter, der omfatter levering af varer og tjenesteydelser, fortrinsvis af SMV, og som sigter mod at beskytte biodiversiteten eller øge samfunds og andre sektors modstandsdygtighed.

Formålet er at udpege og finansiere projekter med tilstrækkelig bred geografisk og sektoriel dækning og teste forskellige finansieringsmekanismer for at sikre mulighed for at reproduktionspotentialet i hele Unionen i driftsfasen. Støtteberettigelsesreglerne for projekter og investeringspolitik under faciliteten (f.eks. fastsættelse af sektorlofter og geografisk dækning samt de minimumskriterier, som skal opfyldes og/eller principper, der skal overholdes, f.eks. afbødningshierarkiet⁽¹⁾) fastlægges, inden faciliteten oprettes og aftales kontraktligt mellem Europa-Kommissionen og Den Europæiske Investeringsbank (EIB).

Kriterierne for støtteberettigelse skal udformes i overensstemmelse med målsætningerne for natur og biodiversitet samt tilpasning til klimaændringer, der er opstillet i LIFE-forordningen, under hensyntagen til medlemsstaternes politiske prioriteter inden for biodiversitetsbeskyttelse og tilpasning til klimaændringerne.

Støtteberettigede projekter om forvaltning af naturkapital bør begrundes i en økonomisk vurdering på grundlag af en klassisk cost-benefit-analyse — dvs. at de aktuelle nettoomkostninger ved projektet i dets løbetid er mindre end den aktuelle nettoværdi af det forventede udbytte, herunder eksternaliteter. Ud over de almindelige kriterier, som EIB har pålagt alle aktiviteter, vil der være yderligere kriterier for, hvilken type projekter og sektorer, der er omfattet.

Slutmodtagerne under det finansielle instrument skal som minimum være juridiske personer og/eller fysiske personer, der investerer i projekter om forvaltning af naturkapital, og som kan:

- påvise, at de har en positiv indvirkning på økosystemernes tilstand og modstandsevne og på leveringen af økosystemtjenester i form af en målrettet miljøkonsekvensvurdering
- stå i spidsen for nye forretningsmodeller for forvaltning af naturkapital blandt ovenstående typologier, dvs. grøn infrastruktur, betaling for økosystemtjenester, biodiversitetsudligninger eller innovative virksomheder eller selskaber til fremme af biodiversitet og tilpasning
- opfylde et af følgende kriterier:
 - fremme bevarelsen, genopbygningen, forvaltningen og forbedringen af økosystemer, herunder ved hjælp af økosystembaserede løsninger, der anvendes på land-, jord-, skovbrugs-, landbrugs-, akvakultur-, vand- og affaldssektorer
 - fremme økosystembaserede tilgange, som sætter virksomheder og lokalsamfund i stand til at løse identificerede risici i forbindelse med nuværende og forventede virkninger af klimaændringer, f.eks. via projekter, der omhandler byområder, landdistrikter, kystområder og grøn infrastruktur.

Projekterne skal for at være støtteberettigede udføres i mindst én EU-medlemsstat.

Hvis projekterne finansieres indirekte via bidrag til fonde, der forvaltes af formidlende finansielle institutioner, udvælges sådanne institutioner på baggrund af efterspørgslen og i overensstemmelse med principperne om forsvarlig økonomisk forvaltning, gennemsigtighed og ikke-forskelsbehandling og skal bl.a.:

- i) være en privat eller markedsbaseret finansiell institution
- ii) forpligte sig og påvise teknisk kapacitet til at bidrage til det finansielle instrument
- iii) påvise kapacitet til at nå ud til de slutmodtagere, der er omfattet af Unionens eller medlemsstaternes politikker om biodiversitet og tilpasning til klimaændringerne

(¹) Afbødningshierarkiet indebærer: 1) at undgå eller forebygge negative påvirkninger af miljøet generelt biodiversiteten i særdeleshed 2) at mindske og forbedre virkninger på stedet af udviklingsprojekter, hvis påvirkninger ikke kan undgås og 3) udlignings-/kompensationsforanstaltninger, der træffes som en sidste udvej (enten på selve stedet eller ej) for så vidt angår tilbageværende negative påvirkninger.

- iv) påtage sig de forpligtelser og krav, som er forbundet med udbredelsen af det finansielle instrument
- v) overholde de relevante standarder og gældende lovgivning om forebyggelse af hvidvaskning af penge, bekæmpelse af terrorisme og skattesvig
- vi) fremlægge de oplysninger, som Den Europæiske Revisionsret kræver for at kunne udføre sit hverv og
- vii) kunne accepteres som låntager af EIB i overensstemmelse med dennes kreditpolitik.

5.3.2. Instrumentet til privatfinansiering af energieffektivitet (PF4EE)

5.3.2.1. Medvirken til opfyldelse af LIFE-målsætningerne

PF4EE bidrager til at opfylde LIFE-forordningens overordnede målsætninger som fastsat i artikel 3 og yderligere specificeret i det prioriterede område for »modvirkning af klimaændringer«. For så vidt angår PF4EE, gælder det navnlig, at:

- instrumentet omhandler et væsentligt klimapolitisk spørgsmål og bidrager til opfyldelsen af Europa 2020-strategiens målsætning om at sikre energibesparelser og den dermed forbundne emissionsreduktion
- det giver mulighed for nødvendig afprøvning og demonstration af et nyt politisk instrument med stort potentiale for EU-merværdi
- det supplerer og støtter medlemsstaternes ansvar i henhold til de nationale handlingsplaner for energieffektivitet (NEEAP)
- det gør det muligt at højne LIFE-programmets omkostningseffektivitet ved at fungere som en løftestang og sikre komplementaritet
- det opbygger langsigtet kapacitet inden for innovativ, bæredygtig kommerciel finansiering og sikrer derved vedvarende og langsigtet støtte til bæredygtig udvikling
- det støtter solidaritet og byrdefordeling og
- det giver mulighed for at integrere initiativet i medlemsstaternes programmer (gennem NEEAP og potentielt andre programmer og initiativer).

5.3.2.2. Det finansielle instruments struktur

Gennemførelsen af PF4EE overdrages til Den Europæiske Investeringsbank (EIB) i form af indirekte forvaltning.

PF4EE har to centrale målsætninger:

- at gøre udlån til energieffektivitet (EE) mere rentabelt for de europæiske finansielle institutioner, tilskynde private kommercielle banker og andre finansielle institutioner (begge »finansielle formidlere«) til at behandle energieffektivitetssektoren som et særskilt markedssegment og
- forbedre adgangen til lånefinansiering for projekter om støtte af de energieffektivitetsprioriteter, som medlemsstaterne har fastsat i de nationale handlingsplaner for energieffektivitet.

Ved PF4EE stilles i) en risikodelingsmekanisme (risikodelingsfaciliteten) for private finansielle institutioner og ii) ekspertstøtte til finansielle formidlere (ekspertstøttefaciliteten) kombineret med iii) langsigtet EIB-finansiering (EIB-lån til energieffektivitet) til rådighed.

- PF4EE frembyder dermed et finansielt risikodelingsinstrument med funktioner, der kan sammenlignes med et garantiinstrument med loft til deling af risikoen mellem Kommissionen (som bidragsyder) og finansielle institutioner (som långivere).
- Risikodelingsfaciliteten er udformet med henblik på at nedbringe den kreditrisiko, som finansielle formidlere står overfor, når de udlåner til energieffektivitetssektoren, og således opmuntre dem til at deltage. Virkningerne afhænger af markedsbetingelserne og projekternes specifikke egenskaber. Risikodelingsfaciliteten forventes at øge udlånsaktiviteten, forbedre adgangen til finansiering og/eller finansieringsbetingelserne for slutmodtagerne, herunder i form af lavere priser, længere løbetid, lavere sikkerhed eller andet.

- For at udnytte LIFE-bidraget får de finansielle formidlere mulighed for at tage EIB-lån til præferencesats med henblik på videreudlån. Præferencesatserne overføres til slutmodtagere for at fremme udbredelsen.
- Modtagerne forventes også at yde et bidrag til projektomkostningerne, hvilket vil skabe en endnu større løftestangs-effekt beregnet på baggrund af investeringsomkostningerne.
- Der ydes risikodækning til de finansielle formidlere, da formålet med PF4EE er at øge de finansielle formidlers udlån til energieffektivitetsinvesteringer. EIB har normalt ikke brug for risikodækning, for så vidt som den yder lån til finansielle formidlere, der overholder kreditrisikopolitikken, hvilket for nuværende formodes at være tilfældet grundet PF4EE-pilotfasen.
- Hvis en deltagende finansiel formidler lider tab blandt de lån, som den videreudlånt via EIB's finansiering (udlåns-porteføljen for energieffektivitet), dækkes disse tab delvis af det finansielle risikodelingsinstrument.
- Risikodelingsfaciliteten og ekspertstøttefaciliteten samt forvaltningsomkostningerne og de direkte omkostninger, som afholdes af EIB for at oprette og forvalte instrumentet, finansieres af midler fra LIFE-programmet
- Der afsættes et maksimalt kontantbeløb (den maksimale sikkerhed) til hver enkelt finansiel formidler med henblik på at opveje tab i låneporteføljen for energieffektivitet, men med et loft på en vis procentdel af låneporteføljens samlede værdi. Dette beløb begrænses til en bestemt procentdel af den planlagte låneportefølje for energieffektivitet afhængigt af de pågældende slutmodtageres risikoprofil og den aftalte risikodelingsmodel.
- Slutmodtagere af PF4EE forventes at blive udvalgt inden for rammerne af medlemsstaternes nationale handlingsplaner for energieffektivitet og kommer først og fremmest til at bestå af den gruppe, der er målet for de nationale/regionale ordninger, som medlemsstaterne har udviklet til at gennemføre deres planer. Der er tale om SMV, større virksomheder med mellemkapitalisering (mid-cap-virksomheder) og privatpersoner, men det kan også være små kommuner eller andre offentlige organer, der foretager små investeringer i energieffektivitet, og som kan anvende energibesparelser til at tilbagebetale deres lån.
- Det forventes, at der undertegnes 6-10 finansieringsaftaler (EIB-lån til energieffektivitet og risikodelings- og ekspertstøttefaciliteten) med finansielle institutioner i de første 4 år med mulighed for at øge dette antal til 14-20 finansieringsaftaler om 7 år.

PF4EE bygger på EIB's grønne initiativ om lån til energieffektivitetsprojekter (Debt for Energy Efficiency Projects (DEEP)). Dette initiativ har til formål at øge tilgængeligheden til finansiering gennem lån til energieffektivitetsinvesteringer i Den Europæiske Union.

Udvælgelsen af de finansielle formidlere sker på baggrund af efterspørgslen og i overensstemmelse med principperne om forsvarlig økonomisk forvaltning, gennemsigtighed og ikke-forskelsbehandling, og de skal bl.a.:

- i) være en privat eller markedsbaseret finansiel institution
- ii) forpligte og påvise teknisk kapacitet til at bidrage til PF4EE
- iii) påvise kapacitet til at nå ud til de slutmodtagere, der er omfattet
- iv) påtage sig de forpligtelser og krav, som er forbundet med udbredelsen af PF4EE
- v) overholde de relevante standarder og gældende lovgivning om forebyggelse af hvidvaskning af penge, bekæmpelse af terrorisme og skattesvig
- vi) fremlægge de oplysninger, som Den Europæiske Revisionsret kræver for at kunne udføre sit hverv samt
- vii) kunne accepteres som låntager af EIB i overensstemmelse med dennes kreditpolitik og overholde den geografiske fordeling, som PF4EE tilstræber.

Der sikres en bred geografisk fordeling af det finansielle instrument under programmets løbetid ved at fastsætte satser for den højeste tilladte geografiske koncentration og ved at skabe incitamenter for EIB til at øge andelen af finansielle formidlere i alle medlemsstater.

Afhængigt af antallet af interessetilkendegivelser fra finansielle formidlere kan man ved kontraktforhandlingerne give forrang til de finansielle formidlere, der ønsker at drive virksomhed i medlemsstater, hvor investeringsbehovet (afstanden til målet) er størst. Ved at forhandle om risikodækningsniveauet, ansporer EIB de finansielle formidlere til at drive virksomhed i medlemsstater med højere risici, der f.eks. afspejler en meget lav udbredelse af lånefinansiering af energieffektivitet, eller hvor kapaciteten til at udnytte lån anses for særlig lav. Anvendelsen af ekspertstøttefaciliteten kan også rettes mod at støtte finansielle formidlere og mindske risikoen i medlemsstater med højere risici.

PF4EE forbliver operationel, indtil de underliggende lån, som er omfattet af risikodelingsfaciliteten, er tilbagebetalt. Den maksimale løbetid under risikodelingsfaciliteten er 20 år. PF4EE vil derfor eksistere i op til 20 år efter afslutningen af gennemførelsesperioden (2042).

Tildelingen af midler forbliver gældende, indtil den sidste af dispositionerne under programmet er gennemført.

EIB forvalter det finansielle instrument. Et styringsudvalg fører regelmæssigt tilsyn med de fremskridt, der gøres med gennemførelsen af det finansielle instrument. Styringsudvalgets medlemmer udpeges i fællesskab af Kommissionen, herunder Kommissionens tjenestegrene, såsom GD KLIMA, GD ECFIN og DG ENER, og EIB, der bistås af et sekretariat, som EIB stiller til rådighed.

Der oprettes en overvågnings- og indberetningsmekanisme, og disse oplysninger formidles til LIFE-udvalget.

Overvågningen af de finansielle instrumenter skal ske i overensstemmelse med kravene i finansforordningen (artikel 140) og den delegerede forordning (artikel 225) og derefter som fortolket i den finansielle og administrative rammeaftale med EIB og den efterfølgende delegationsaftale.

EIB bliver ansvarlig for at overvåge gennemførelsen af aktiviteter under det finansielle instrument og for at udarbejde resultat- og finansieringsrapporter i henhold til det format og indhold og den hyppighed, der vedtages (i begyndelsen kvartalsvis), og som skal omfatte regelmæssige og ad hoc-rapporter, besøg på virksomheden og revision. De finansielle institutioner kan anvende resultatindikatorer i deres rapportering til EIB.

5.3.2.3. Den tekniske metodologi for projektudvælgelsesproceduren

Modtagerne omfatter privatpersoner, husejersammenslutninger, SMV, virksomheder og/eller offentlige institutioner/organer, der foretager energieffektivitetsinvesteringer i overensstemmelse med medlemsstaternes nationale energieffektivitets-handlingsplaner.

Størrelsen på de energieffektiviseringslån, der udstedes til modtagerne, spænder fra 40 000 EUR, som kan nedsættes for at tage hensyn til mindre investeringer i boligsektoren, til 5 mio. EUR og i ekstraordinære tilfælde op til 15 mio. EUR.

Medlemsstaterne bliver i stand til at påvirke projektplanerne og dermed indirekte udvælgelsen af projekter ved hjælp af de prioriterede områder i de nationale energieffektivitetshandlingsplaner. Støttemodtagerne er juridiske og/eller fysiske personer, der:

- foretager energieffektiviseringsinvesteringer inden for rammerne af en medlemsstats støtteordning og/eller i overensstemmelse med prioriteterne i en national energieffektivitetshandlingsplan og/eller Unionens direktiver om energieffektivitet
- optager et energieffektiviseringslån gennem en deltagende finansiell formidler
- er berettigede til lån fra EIB og finansielle formidlere og
- har undergået en økonomisk analyse, som omfatter omkostningerne ved kulstofudslip, således at projektets aktuelle nettoomkostninger i hele løbetiden er lavere end den aktuelle nettoværdi af den besparede energi.

6. VEJLEDENDE TIDSPLANER FOR FORSLAGSINDKALDELSER (I HENHOLD TIL ARTIKEL 24, STK. 2, LITRA e), I LIFE-FORORDNINGEN)

6.1. Vejledende tidsplan for tilskud

Projekttype	Delprogram	2014	2015	2016	2017
Projekter som omhandlet i artikel 18, litra a), b), c) og h), i LIFE-forordningen	GD MILJØ	2. kvartal	2. kvartal	2. kvartal	2. kvartal
	GD KLIMA	2. kvartal	2. kvartal	2. kvartal	2. kvartal
Integrerede projekter (artikel 18, litra d), i LIFE-forordningen)	GD MILJØ	2. kvartal	2. kvartal	2. kvartal	2. kvartal
	GD KLIMA		2. kvartal	2. kvartal	2. kvartal
Projekter vedrørende teknisk bistand (artikel 18, litra e), i LIFE-forordningen)	GD MILJØ	2. kvartal	2. kvartal	2. kvartal	2. kvartal
	GD KLIMA		2. kvartal	2. kvartal	2. kvartal
Kapacitetsopbygningsprojekter (artikel 18, litra f), i LIFE-forordningen)	GD MILJØ og GD KLIMA i fællesskab	Med begyndelse i 2. kvartal 2014 indtil 3. kvartal 2015			
Forberedende projekter (artikel 18, litra g), i LIFE-forordningen)	GD MILJØ	2. kvartal	2. kvartal	2. kvartal	2. kvartal
	GD KLIMA		2. kvartal	2. kvartal	2. kvartal
Driftstilskud (artikel 21 i LIFE-forordningen)	GD MILJØ og GD KLIMA i fællesskab	2. kvartal fælles forlagsindkaldelser til driftstilskud for regnskabsåret 2015	2. kvartal partnerskabsrammeaftaler og driftstilskud for regnskabsåret 2016	2. kvartal driftstilskud for regnskabsåret 2017	2. kvartal driftstilskud for regnskabsåret 2018

6.2. Vejledende tidsplaner for de finansielle instrumenter

Finansielt instrument	Delprogram	2014	2015	2016	2017
NCFE	GD MILJØ	3. kvartal	2. kvartal	2. kvartal	2. kvartal
	GD KLIMA	3. kvartal	2. kvartal	2. kvartal	2. kvartal
PF4EE	GD MILJØ				
	GD KLIMA	2. kvartal	2. kvartal	2. kvartal	2. kvartal

7. KVALITATIVE OG KVANTITATIVE RESULTATER, INDIKATORER OG MÅL FOR HVERT PRIORITERET OMRÅDE OG HVER PROJEKTTYPE (ARTIKEL 24, STK. 2, LITRA c), I LIFE-FORORDNINGEN

I tråd med de **resultatindikatorer**, der er fastsat i LIFE-forordningens artikel 3, stk. 3, og de **specifikke målsætninger** for de berørte prioriterede områder, der ligeledes er fastsat i nævnte forordning, fastsættes der for hvert **prioriteret område og projekttype kvalitative og kvantitative resultater, indikatorer og mål** som omhandlet i samme forordnings artikel 24, stk. 2, litra c) ⁽¹⁾.

Ved at begrænse anvendelsesområdet for integrerede projekter til gennemførelsen af bestemte strategier, planer og køreplaner, der er fastsat i EU-lovgivningen på områderne natur, vand, affald og afbødning af og tilpasning til klimaændringer, er det lettere at forudse de resultater, som projekterne forventes at tilvejebringe, og de mål, de skal nå.

Under delprogrammet for miljø bidrager de tematiske prioriteter, der er fastsat i LIFE-forordningens bilag III, og de projektemner, der er nævnt i punkt 3 i det nuværende flerårige arbejdsprogram, desuden til, at de finansierede projekter bedre kan målrettes, hvilket fører til en mere mærkbar indvirkning på miljøtilstanden. Under hensyntagen til at programmet bør spille en rolle som katalysator, og — når det gælder udvikling og gennemførelse, at vellykkede projekter bør kunne reproducere (artikel 3, stk. 3, litra b), i LIFE-forordningen), er der på grundlag af en evaluering af den virkning, som LIFE-programmet skønnes at få, defineret en række resultater og mål.

Antallet af vellykkede projekter inden for et prioriteret område og deres virkning afhænger dog hovedsagelig af, hvor mange berettigede ansøgninger der indsendes, som opfylder udvælgelses- og støttetildelingskriterierne, og ligeledes af tekniske og socioøkonomiske faktorer, som Kommissionens ikke har nogen indflydelse på.

I lyset af ovennævnte og for at bedre at kunne måle bidraget fra LIFE-programmet til realiseringen af målene i EU's syvende miljøhandlingsprogram (artikel 3, stk. 1, litra d), i LIFE-forordningen) er der, hvor det er muligt, også defineret resultater på projektniveau, som er i tråd med de overordnede forventede resultater. Modtagerne af projektstøtte skal definere et referencegrundlag ved projektets iværksættelse og fastsætte det endelige resultat ud fra de målsætninger, der sigtes imod. De miljø-/klimamålsætninger, der skal realiseres for hvert projekt, bør gennemføre eller endda gå videre end de mål eller emissionsgrænser, der fremgår af de relevante EU-politikker og er fastsat i den dertil hørende EU-lovgivning.

LIFE skal spille en rolle som katalysator, og det, at projektindholdet kan reproducere, har derfor en afgørende betydning for programmets potentiale, når det gælder om at skabe positive resultater for miljøet og klimaet. Selv om alle projektforslag tager sigte på at kunne reproducere inden for det respektive miljø- eller klimaområde, forventes det kun, at 80 % af pilot- og demonstrationsprojekterne kan reproducere, eftersom der er risiko for, at de teknikker og metoder, der skal testes og demonstreres, ikke giver de forventede resultater. Foruden disse tekniske problemer betyder eventuelle økonomiske og administrative vanskeligheder også, at det ikke kan forventes, at alle projekter giver pote.

Det skal bemærkes, at det kun er meget få projekter inden for det nye LIFE-program — hvis overhovedet nogen — der vil være afsluttet, når vi når 2017. Miljømålene eller målene for klimaindsatsen vil derfor sandsynligvis ikke være nået på det tidspunkt endnu.

I de tilfælde, hvor målene vedrører igangværende projekter, skal de derfor snarere betragtes som milepæle. Disse milepæle indgår i projektudformningen således, at målene vil blive nået i 2020. De få projekter, der afsluttes i 2017, bør naturligvis realisere de mål, der er fastsat for dem.

For at undgå dobbeltarbejde samler man, hvor det er muligt, under hvert prioriteret område de projektyper i artikel 2 og 18 i LIFE-forordningen, der skal gennemføres for at realisere de dertil knyttede mål. Projektyper, der ikke hører under et prioriteret område, som f.eks. kapacitetsopbygning, opføres særskilt.

Indikatorerne er indbefattet i beskrivelsen af resultater og mål og nævnes derfor ikke særskilt i tabellerne nedenfor.

⁽¹⁾ Se også programredegørelsen i forslaget til budget for 2014 (COM(2013) 450, s. 181 ff). NB: De indikatorer og mål, der fremgår af programredegørelsen, har Kommissionen opstillet på grundlag af sit forslag fra 2011. Der blev foretaget en række ændringer i løbet af lovgivningsproceduren. Der blev indført kapacitetsopbygningsprojekter og projekter vedrørende teknisk bistand, det samlede budget blev reduceret med 15 %, og beløbet til natur og biodiversitet blev forhøjet med 55 % af de midler, der er afsat til projekter (dvs., at det beløb, der er øremærket til miljø og ressourceeffektivitet, er reduceret). Samfinansieringssatsen blev forhøjet til 60 % eller mere for alle projekter, som gennemføres i perioden 2014-2020, der blev indført tematiske prioriteter, og andelen af integrerede projekter blev reduceret til 30 % af midlerne til tilskud. Resultaterne og målene er derfor blevet tilpasset i overensstemmelse hermed.

7.1. Delfprogrammet for miljø

I forbindelse med delfprogrammet for miljø er der taget hensyn til de overordnede målsætninger, der er fastsat i artikel 3, stk. 1, de specifikke målsætninger for hvert prioriteret område, der er fastsat i artikel 10, 11 og 12, samt de resultatindikatorer, der er fastsat i artikel 3, stk. 3, i LIFE-forordningen.

Miljø og ressourceeffektivitet			
Projekter som omhandlet i artikel 18, litra a) og b), i LIFE-forordningen			
Tematiske prioriteter	Kvantitative resultater ⁽¹⁾	Kvalitative resultater	Mål/milepæle 2017
VAND (også havmiljøet)	Antal igangværende eller afsluttede projekter, der vedrører vandområder (ferskvands-/overgangs- og kystvandsområder) med dårlig økologisk tilstand	Procentdel igangværende eller afsluttede projekter, i forbindelse med hvilke der gennemføres reproducerbare eller overførbare tiltag, og der gøres fremskridt hen imod en god økologisk tilstand på projektplan	80 %
	Antal vandområder med dårlig økologisk tilstand, som er omfattet af igangværende eller afsluttede projekter	Vandområder (ferskvands-/overgangs- og kystvandsområder), der er omfattet af igangværende eller afsluttede projekter, i forbindelse med hvilke der gennemføres reproducerbare eller overførbare tiltag, der har til formål at forbedre deres økologiske status	100 ⁽²⁾
AFFALD	Antal igangværende eller afsluttede projekter, der tager sigte på at realisere EU-lovgivningens mål om affald og gennemførelsen af affaldshierarkiet (hensigtsmæssig affaldshåndtering)	Procentdel igangværende eller afsluttede projekter, i forbindelse med hvilke der gennemføres reproducerbare eller overførbare tiltag, og der gøres fremskridt hen imod hensigtsmæssig affaldshåndtering	80 %
	Antal yderligere kommuner eller regioner i EU med uhensigtsmæssig affaldshåndtering, som er omfattet af igangværende eller afsluttede projekter	Kommuner eller regioner, der er omfattet af igangværende eller afsluttede projekter, i forbindelse med hvilke der gennemføres reproducerbare eller overførbare tiltag, der tager sigte på at gøre affaldshåndteringen hensigtsmæssig	20
RESSOURCEEFFEKTIVITET (herunder jord, skove og grøn kredsløbsøkonomi)	Antal igangværende eller afsluttede projekter, der tager sigte på at gennemføre EU's politikker og lovgivning på området ressourceeffektivitet (ikke indbefattet jord og skove)	Procentdel igangværende eller afsluttede projekter, i forbindelse med hvilke der gennemføres reproducerbare eller overførbare tiltag, og der gøres fremskridt hen imod realiseringen af forskellige aspekter af en grøn kredsløbsøkonomi	80 %

Miljø og ressourceeffektivitet			
Projekter som omhandlet i artikel 18, litra a) og b), i LIFE-forordningen			
Tematiske prioriteter	Kvantitative resultater (¹)	Kvalitative resultater	Mål/milepæle 2017
	Antal yderligere virksomheder i EU, som er omfattet af igangværende eller afsluttede projekter	Yderligere virksomheder, der er omfattet af igangværende eller afsluttede projekter, i forbindelse med hvilke der gennemføres reproducerbare eller overførbare tiltag, som tager sigte på at realisere en grøn kredsløbsøkonomi	10
	Antal igangværende eller afsluttede projekter, som gennemfører målsætningerne i EU-politikken for jordbundsbeskyttelse	Procentdel igangværende eller afsluttede projekter, i forbindelse med hvilke der gennemføres reproducerbare eller overførbare tiltag, og der gøres fremskridt hen imod at forbedre jordbundsfunctionerne eller opretholde disse	80 %
	Antal hektar i EU, der er omfattet af igangværende eller afsluttede projekter	Antal hektar, der er omfattet af igangværende eller afsluttede projekter, i forbindelse med hvilke der gennemføres reproducerbare eller overførbare tiltag, der tager sigte på at forbedre jordbundsfunctionerne eller opretholde disse	2 000
	Antal igangværende eller afsluttede projekter, der fremmer gennemførelsen af den europæiske skovbrugsstrategi	Procentdel igangværende eller afsluttede projekter, i forbindelse med hvilke der gennemføres reproducerbare eller overførbare tiltag, og der gøres fremskridt hen imod gennemførelsen af den europæiske skovbrugsstrategi	80 %
		Procentdel igangværende eller afsluttede projekter, i forbindelse med hvilke der gennemføres reproducerbare eller overførbare tiltag, som tager sigte på at tilvejebringe oplysninger til Det Europæiske Skovdatacenter (EFDAC)	80 %
MILJØ og SUNDHED (herunder kemikalier og støj)	Antal igangværende eller afsluttede projekter, der gennemfører EU's politikker om kemikalier , herunder projekter, der tilskynder til substitution af stoffer og minimering af eksponering	Procentdel igangværende eller afsluttede projekter, i forbindelse med hvilke der gennemføres reproducerbare eller overførbare tiltag, og der gøres fremskridt hen imod at nå eller gå videre end de relevante EU-mål for kemiske stoffer på projektniveau	80 %

Miljø og ressourceeffektivitet			
Projekter som omhandlet i artikel 18, litra a) og b), i LIFE-forordningen			
Tematiske prioriteter	Kvantitative resultater ⁽¹⁾	Kvalitative resultater	Mål/milepæle 2017
	Antal personer i EU, der er omfattet af igangværende eller afsluttede projekter, som tager sigte på at reducere mængden af kemikalier	Antal personer, der er omfattet af igangværende eller afsluttede projekter, i forbindelse med hvilke der gennemføres reproducerbare eller overførbare tiltag, der har til formål at mindske kemikaliers skadelige indvirkning på helbredet og miljøet, herunder skøn over de langsigtede virkninger	50 000
	Antal igangværende eller afsluttede projekter, der modtager/har modtaget tilskud, og som tager sigte på støjreduktion	Procentdel igangværende eller afsluttede projekter, i forbindelse med hvilke der gennemføres reproducerbare eller overførbare tiltag, og der gøres fremskridt hen imod at nå eller gå videre end de relevante EU-mål for støjreduktion på projektniveau	80 %
		Procentdel igangværende eller afsluttede projekter i forbindelse med hvilke der gennemføres reproducerbare eller overførbare tiltag, og der gøres fremskridt hen imod en støjreduktion på mindst 3 dB	80 %
	Antal personer i EU, der er omfattet af igangværende eller afsluttede projekter	Antal personer, der nyder godt af igangværende eller afsluttede projekter, i forbindelse med hvilke der gennemføres reproducerbare eller overførbare tiltag, der tager sigte på en støjreduktion på mindst 3 dB	10 000
LUFTKVALITET og emissioner (herunder bymiljø)	Antal igangværende eller afsluttede projekter, der bidrager til realiseringen af de luftkvalitetsmål, der er fastsat i EU-lovgivningen, og til gennemførelsen af luftkvalitetsstyring	Procentdel igangværende eller afsluttede projekter, i forbindelse med hvilke der gennemføres reproducerbare eller overførbare tiltag, og der gøres fremskridt hen imod at nå eller gå videre end de relevante EU-mål for luftkvaliteten på projektniveau: — i luftkvalitetszoner, hvor forureningsniveauet ligger over de mål, der er fastsat ved lov: projekter, der tager sigte på at nå/gå videre end disse mål på projektniveau	80 %

Miljø og ressourceeffektivitet**Projekter som omhandlet i artikel 18, litra a) og b), i LIFE-forordningen**

Tematiske prioriteter	Kvantitative resultater ⁽¹⁾	Kvalitative resultater	Mål/milepæle 2017
		— i forbindelse med udarbejdelsen og gennemførelsen af luftkvalitetspolitikker: projekter, der tager sigte på at udvikle nye foranstaltninger, metoder eller teknikker, der kan tjene som model for EU's politikudvikling	
	Antal personer i EU, der er omfattet af igangværende eller afsluttede luftkvalitetsprojekter	Antal personer, der er omfattet af igangværende eller afsluttede projekter, i forbindelse med hvilke der gennemføres reproducerbare eller overførbare tiltag, og der gøres fremskridt hen imod at nå eller gå videre end de relevante EU-mål for luftkvaliteten	1 mio.

⁽¹⁾ Som følge af bottom-up-tilgangen og de mange forskellige miljø- og klimaændringsproblemer, som LIFE-programmet er rettet mod, og de begrænsede midler, der er til rådighed til at løse dem, er der til trods for indførelsen af tematiske prioriteter og projektemner usikkerhed om, hvor mange projekter på de specifikke områder der vil blive gennemført, og derfor kan der for de fleste af de prioriterede områder, der er omfattet, og for de målsætninger, der sigtes imod, ikke på forhånd fastsættes kvantitative resultater, undtagen for de tematiske prioriteter på området »natur«.

⁽²⁾ Det forventes, at den økologiske status for 6 900 vandområder i hele EU vil blive forbedret i perioden 2015-2017, heraf 1,4 % (100) som følge af bidrag fra LIFE-programmet.

Natur og Biodiversitet**Projekter som omhandlet i artikel 18, litra a), b) og c), i LIFE-forordningen**

Tematiske prioriteter	Kvantitative resultater	Kvalitative resultater	Mål/milepæle 2017
NATUR	Antal igangværende eller afsluttede projekter, der er rettet mod levesteder eller arter med mindre gunstig/usikker bevaringsstatus	Procentdel igangværende eller afsluttede projekter, der tager sigte på at forbedre bevaringsstatus som omhandlet i Rådets direktiv 92/43/EØF om bevaring af naturtyper samt vilde dyr og planter og direktiv 2009/147/EF om beskyttelse af vilde fugle	100 %
	Antal levesteder med mindre gunstig/usikker bevaringsstatus, der er omfattet af igangværende eller afsluttede projekter	Procentdel levesteder, arter eller Natura 2000-lokaliteter, der er omfattet af igangværende eller afsluttede projekter, i forbindelse med hvilke der gøres fremskridt hen imod en bedre bevaringsstatus	10 % af de pågældende levesteder

Natur og Biodiversitet			
Projekter som omhandlet i artikel 18, litra a), b) og c), i LIFE-forordningen			
Tematiske prioriteter	Kvantitative resultater	Kvalitative resultater	Mål/milepæle 2017
	Antal arter med mindre gunstig/usikker bevaringsstatus, der er omfattet af igangværende eller afsluttede projekter		10 % af de pågældende arter
	Antal Natura 2000-lokaliteter/område i Natura 2000-lokaliteter (angivet i hektar), som er omfattet af igangværende eller afsluttede projekter		10 % af Natura 2000-lokaliteterne/område i Natura 2000-lokaliteter (angivet i hektar), som er omfattet
BIODIVERSITET	Antal igangværende eller afsluttede projekter, der tager sigte på at gennemføre mål 2, 3, 4 og 5 i EU's biodiversitetsstrategi frem til 2020	Procentdel igangværende eller afsluttede projekter, i forbindelse med hvilke der gennemføres reproducerbare eller overførbare tiltag, der tager sigte på at forbedre eller genoprette de berørte økosystemer	80 %
	Antal økosystemtyper og areal (angivet i hektar), som er omfattet af igangværende eller afsluttede projekter	Procentdel økosystemtyper eller areal, der er omfattet af igangværende eller afsluttede projekter, i forbindelse med hvilke der gennemføres reproducerbare eller overførbare tiltag, og der gøres fremskridt hen imod en forbedring eller genopretning af de berørte økosystemer	10 % af de økosystemtyper, der er omfattet 10 % af de økosystemområder, der er omfattet
Integrerede projekter i henhold til artikel 18, litra d), i LIFE-forordningen			
Tematiske prioriteter	Kvantitative resultater	Kvalitative resultater	Mål/milepæle 2017
VAND (også havmiljøet)	Antal vandområdedistrikter i EU, der er omfattet af igangværende eller afsluttede integrerede projekter vedrørende vand	Antal vandområdedistrikter, der er omfattet af integrerede projekter	3 %
	Antal igangværende eller afsluttede integrerede projekter, der tager sigte på at gennemføre vandområdeplaner	Procentdel integrerede projekter, der tager sigte på at gennemføre effektive, forskriftsmæssige vandområdeplaner i det berørte vandområdedistrikt, i overensstemmelse med vandrammedirektivet	100 %

Integrerede projekter i henhold til artikel 18, litra d), i LIFE-forordningen			
Tematiske prioriteter	Kvantitative resultater	Kvalitative resultater	Mål/milepæle 2017
	Antal igangværende eller afsluttede integrerede projekter, der tager sigte på at gennemføre vandområdeplaner	Procentdel integrerede projekter, hvor de supplerende midler, der er mobiliseret gennem det integrerede projekt, overstiger den samlede værdi af projektets budget	100 %
AFFALD	Antal regioner i EU, der er omfattet af igangværende eller afsluttede integrerede projekter vedrørende affald	Procentdel regioner, der er omfattet af integrerede projekter vedrørende affald	2 %
	Antal igangværende eller afsluttede integrerede projekter, der tager sigte på at gennemføre affaldshåndteringsplaner og/eller affaldsforebyggelsesprogrammer	Procentdel integrerede projekter, der tager sigte på udarbejdelsen af effektive, forskriftsmæssige affaldshåndteringsplaner og/eller affaldsforebyggelsesprogrammer i den berørte region, jf. artikel 28 og 29 i affaldsrammedirektivet (2008/98/EF)	100 %
	Antal igangværende eller afsluttede integrerede projekter, der tager sigte på at gennemføre affaldshåndteringsplaner og/eller affaldsforebyggelsesprogrammer	Procentdel integrerede projekter, hvor de supplerende midler, der er mobiliseret gennem det integrerede projekt, overstiger den samlede værdi af projektets budget	100 %
LUFTKVALITET og emissioner (herunder bymiljø)	Antal personer i regioner i EU, der er omfattet af igangværende eller afsluttede integrerede projekter vedrørende luftkvalitet	Procentdel af den samlede befolkning i EU, der er omfattet af integrerede projekter vedrørende luftkvalitet	3 %
	Antal igangværende eller afsluttede integrerede projekter, der tager sigte på at gennemføre luftkvalitetsplaner og -programmer	Procentdel integrerede projekter, der tager sigte på at gennemføre effektive, forskriftsmæssige luftkvalitetsplaner og -programmer i de pågældende regioner, jf. artikel 23 i direktiv 2008/50/EF om luftkvaliteten og renere luft i Europa	100 %
	Antal igangværende eller afsluttede integrerede projekter, der tager sigte på at gennemføre luftkvalitetsplaner og -programmer	Procentdel integrerede projekter, hvor de supplerende midler, der er mobiliseret gennem det integrerede projekt, overstiger den samlede værdi af projektets budget	100 %
NATUR	Antal Natura 2000-lokaliteter, der er omfattet af igangværende eller afsluttede integrerede projekter vedrørende natur	Procentdel Natura 2000-lokaliteter, der er omfattet af integrerede projekter vedrørende natur	4 %

Integrerede projekter i henhold til artikel 18, litra d), i LIFE-forordningen			
Tematiske prioriteter	Kvantitative resultater	Kvalitative resultater	Mål/milepæle 2017
	Antal igangværende eller afsluttede integrerede projekter, der tager sigte på at gennemføre prioriterede aktionsplaner	Procentdel integrerede projekter, der tager sigte på at gennemføre prioriterede aktionsplaner, som skal sikre en ordentlig forvaltning af Natura 2000-lokaliteter	100 %
	Antal igangværende eller afsluttede integrerede projekter, der tager sigte på at gennemføre prioriterede aktionsplaner	Procentdel integrerede projekter, hvor de supplerende midler, der er mobiliseret gennem det integrerede projekt, overstiger den samlede værdi af projektets budget	100 %

Information og forvaltning

Projekter som omhandlet i artikel 18, litra h) i LIFE-forordningen

Tematiske prioriteter	Kvantitative resultater	Kvalitative resultater	Mål/milepæle 2017
OPLYSNINGER OG BEVIDSTGØRELSE	Antal igangværende eller afsluttede projekter, der tager sigte på at formidle oplysninger til borgere, virksomheder, lokale myndigheder, registrerede NGO'er og andre civilsamfundsorganisationer (berørte parter og borgere)	Procentdel igangværende eller afsluttede projekter, i forbindelse med hvilke der gennemføres reproducerbare eller overførbare tiltag, og der gøres fremskridt hen imod dækning af mere end to andre områder udover projektområdet og mere end et sprog	80 %
	Antal berørte parter og borgere, der er omfattet af igangværende eller afsluttede projekter, og som ikke kender til de miljømål, som der er planer om at informere om	Procentvis stigning i antallet af berørte parter og borgere, der er omfattet af informationsprojekter, i forbindelse med hvilke der gennemføres reproducerbare eller overførbare tiltag, og som får kendskab til de miljøpolitiske mål, som disse projekter sigter mod, målt ved hjælp af undersøgelser før og efter foranstaltningen (udført inden for rammerne af LIFE-projekter eller af andre aktører)	25 %
	Antal berørte parter og borgere i EU, som er omfattet af igangværende eller afsluttede projekter	Antal berørte parter og borgere, som deltager aktivt i de informationsaktiviteter, der tilbydes inden for rammerne af projekter, i forbindelse med hvilke der gennemføres reproducerbare eller overførbare tiltag (f.eks. deltagelse i undersøgelser, frivilligt arbejde, deltagelse i rundvisninger, downloading af informationer, indgivelse af ansøgninger)	> 500 000

Information og forvaltning			
Projekter som omhandlet i artikel 18, litra h) i LIFE-forordningen			
Tematiske prioriteter	Kvantitative resultater	Kvalitative resultater	Mål/milepæle 2017
HÅNDHÆVELSE	Antal projekter, der tager sigte på en bedre overholdelse og håndhævelse af EU's miljølovgivning	Procentdel igangværende eller afsluttede projekter, i forbindelse med hvilke der gennemføres reproducerbare eller overførbare tiltag, og der gøres fremskridt hen imod at forbedre overholdelsen og håndhævelsen	10 %
NGO'er	Antal bidrag til høringer om EU's miljøpolitik fra NGO'er, der modtager driftstilskud	Procentvis stigning i antallet af bidrag til støtte for EU's politik	12 %
Andre projekter			
Projekter som omhandlet i artikel 18, litra e) og f), i LIFE-forordningen			
	Kvantitative resultater	Kvalitative resultater	Mål/milepæle 2017
Projekter vedrørende teknisk bistand	Antal igangværende eller afsluttede projekter vedrørende teknisk bistand	Igangværende eller afsluttede projekter vedrørende teknisk bistand til forberedelse af integrerede programmer	10 til forberedelse af integrerede projekter vedrørende natur, 5 til forberedelse af integrerede projekter vedrørende affald, vand eller luftkvalitet
	Antal igangværende eller afsluttede projekter vedrørende teknisk bistand	Procentdel igangværende eller afsluttede projekter vedrørende teknisk bistand, som fører til integrerede LIFE-projekter af højere kvalitet	90 %
Kapacitetsopbygningsprojekter	Antal projekter, der tager specifikt sigte på kapacitetsopbygning	Procentdel igangværende eller afsluttede kapacitetsopbygningsprojekter, som fører til øget gennemførelse i de berørte medlemsstater	90 %
	Antal godkendte ansøgninger om aktivitetsstøtte fra medlemsstater, hvor der gennemføres kapacitetsopbygningsprojekter	Stigning (i %) i antallet af godkendte ansøgninger fra medlemsstater, hvor der gennemføres eller har været gennemført kapacitetsopbygningsprojekter, sammenlignet med gennemførelsen i 2010-2012	5 %

7.2. Delfprogrammet for klimaindsatsen

Afbødning			
	Kvantitative resultater	Kvalitative resultater	Mål/milepæle 2017
Integrerede projekter	Antal projekter Antal områder og areal og antal borgere, der er omfattet af strategier til afbødning af klimaændringer, eller antallet af handlingsplaner, der er gennemført Antal og omfang af supplerende projekter, der finansieres via EU-fonde eller andre fonde	Stigning i antallet af medlemsstater/regioner, der anvender en integreret tilgang med støtte fra et integreret projekt, eller som reproducerer resultaterne af et integreret projekt Stigning i antallet af supplerende foranstaltninger inden for rammerne af integrerede projekter, som finansieres via andre EU-fonde Reduktion af drivhusgasser (i ton) ved hjælp af nye teknologier, systemer og instrumenter og/eller andre løsninger baseret på bedste praksis udviklet og indført ved at følge LIFE-eksempler	7 medlemsstater skal anvende en integreret tilgang med støtte fra et integreret projekt eller reproducere resultaterne af et integreret projekt De supplerende midler, der er mobiliseret gennem det integrerede projekt, skal overstige den samlede værdi af projektets budget
Projekter vedrørende teknisk bistand	Antal projekter Antal projekter vedrørende teknisk bistand, som fører til et integreret LIFE-projekt	Stigning i antallet af integrerede projekter og den kvalitetsforøgelse, der kan tilskrives teknisk bistand	Samtlige projekter skal have ført til et integreret LIFE-projekt
Kapacitetsopbygningsprojekter	Antal projekter	Stigning i antallet af godkendte ansøgninger fra medlemsstaterne, som er berettiget til støtte til kapacitetsopbygning	7 medlemsstater skal have mindst et afbødningsprojekt, som finansieres via LIFE-delfprogrammet for klima
Andre projekter	Antal projekter Antal finansierede projekter, der fremmer innovative teknologier, systemer og instrumenter og/eller andre løsninger baseret på bedste praksis til reduktion af drivhusgasemissioner.	Stigning i antallet af innovative teknologier, systemer og instrumenter og/eller andre løsninger baseret på bedste praksis til reduktion af drivhusgasemissioner Procentvis stigning i antallet af opdaterede eller nye tilgange udviklet gennem LIFE, som systematisk er anvendt eller forbedret af den private og offentlige sektor Reduktion af drivhusgasser (i ton) ved hjælp af nye teknologier, systemer og instrumenter og/eller andre løsninger baseret på bedste praksis udviklet og indført ved at følge LIFE-eksempler	80 % af de iværksatte projekter skal resultere i varige innovative teknologier, systemer og instrumenter og/eller løsninger baseret på bedste praksis, som tager sigte på reduktion af drivhusgasemissioner

Tilpasning			
	Kvantitative resultater	Kvalitative resultater	Mål/milepæle 2017
Integrerede projekter	Antal projekter Antal områder og areal antal borgere, der er omfattet af tilpasningsstrategier eller handlingsplaner eller andre tilpasningsplaner med stor geografisk dækning, der er gennemført via LIFE Antal tværregionale eller -nationale tilpasningsprojekter Antal og omfang af supplerende projekter, der finansieres via EU-fonde eller andre fonde	Positiv indvirkning på modstandsdygtigheden over for klimaændringer i en region og økonomiske sektorer som følge af tiltag, der er finansieret via LIFE, og andre supplerende projekter Stigning i antallet af medlemsstater/regioner, der anvender en integreret tilgang med støtte fra et integreret projekt, eller som reproducerer resultaterne af et integreret projekt Stigning i antallet af supplerende foranstaltninger, som finansieres via andre EU-fonde LIFE-projekters positive indvirkning på modstandsdygtigheden over for klimaændringer i særlig sårbare områder som identificeret i EU's tilpasningsstrategi	7 medlemsstater skal anvende en integreret tilgang med støtte fra et integreret projekt eller reproducere resultaterne af et integreret projekt De supplerende midler, der er mobiliseret gennem det integrerede projekt, skal overstige den samlede værdi af projektets budget
Projekter vedrørende teknisk bistand	Antal projekter Procentdel projekter vedrørende teknisk bistand, som fører til et integreret LIFE-projekt	Stigning i antallet af integrerede projekter og den kvalitetsforøgelse, der kan tilskrives teknisk bistand	Samtlige projekter skal have ført til et integreret LIFE-projekt
Kapacitetsopbygningsprojekter	Antal projekter	Stigning i antallet af godkendte ansøgninger fra medlemsstaterne, som er berettiget til støtte til kapacitetsopbygning	7 medlemsstater skal have mindst et klimatilpasningsprojekt, som finansieres via LIFE-programmet
Andre projekter	Antal projekter Antal finansierede projekter, der fremmer innovative teknologier, systemer og instrumenter og/eller andre løsninger baseret på bedste praksis, som tager sigte på at øge modstandsdygtigheden over for klimaændringer Antal sårbarhedsvurderinger, klimatilpasningsstrategier eller handlingsplaner, der kan tilskrives LIFE-programmet. Antal tværregionale eller -nationale tilpasningsprojekter	Øget modstandsdygtighed over for klimaændringer (angivet pr. sektor), der kan tilskrives demonstrerede nye teknologier, systemer og instrumenter og/eller andre løsninger baseret på bedste praksis, som er udviklet og indført ved at følge LIFE-eksempler LIFE-projekters positive indvirkning på modstandsdygtigheden over for klimaændringer i særlig sårbare områder, der i EU's tilpasningsstrategi er udpeget som højt prioriteret, når det gælder LIFE-finansiering	80 % af de iværksatte projekter skal resultere i innovative teknologier, systemer og instrumenter og/eller andre løsninger baseret på bedste praksis, som tager sigte på at øge modstandsdygtigheden over for klimaændringer

Forvaltning			
	Kvantitative resultater	Kvalitative resultater	Mål/milepæle 2017
Informations-, bevidstgørelses- og formidlingsprojekter	Antal projekter Antal borgere, virksomheder, lokale myndigheder, registrerede NGO'er og andre civilsamsfundsorganisationer, som oplysningerne er nået ud til Geografisk dækning	Øget bevidsthed om menneskeskabte klimaændringer og løsninger herpå ifølge Eurobarometerundersøgelse Større deltagelse i interessenthøringer eller politiske drøftelser vedrørende klimapolitikken og retsakter	Interessenters og borgeres deltagelse i oplysningsaktiviteter skal være øget med 25 % Antallet af borgere omfattet af LIFE-projekter, som mener, at menneskeskabte klimaændringer er et meget alvorligt problem, skal være steget med 10 %
Projekter, der bygger på bedste praksis, og andre projekter	Antal projekter Antal konsoliderede metoder, der bruger indikatorer eller værktøjer udviklet og testet gennem LIFE-eksempler, og som kan tilskrives LIFE-projekter Antal forslag til politik/lovgivning, der er baseret på projektresultater	Stigning i antallet af bedste praksis-metoder, der anvendes i husholdninger, virksomheder eller myndigheder, eller som er indarbejdet i nationale/regionale programmer eller handlingsplaner Færre overtrædelser af EU-lovgivningen takket være LIFE-foranstaltninger	25 % af projektmetoder eller -strategier skal være indarbejdet i nationale/regionale programmer eller handlingsplaner 80 % af LIFE-projekter, som vedrører klimaforvaltning, skal have resulteret i bedre klimaforvaltning

Specifikke resultater, indikatorer og mål for de finansielle instrumenter*Fælles indikatorer for alle finansielle instrumenter*

Resultaterne, indikatorerne og målene for de finansielle instrumenter vil blive aftalt med gennemførelsesinstansen. De skal som et minimum omfatte:

- Antal aftaler (låne- og kautioneringsaftaler osv.) med finansielle formidlere (n)
- Omfanget af den finansiering, der stilles til rådighed via de finansielle instrumenter (i mio. EUR)
- Omfanget af privat finansiering, som mobiliseres ved hjælp af de finansielle instrumenter (i mio. EUR)
- Antal slutmodtagere (n)
- Antal medlemsstater, hvis projekter er finansieret ved hjælp af de finansielle instrumenter (n)

Specifikke indikatorer for faciliteten til finansiering af naturkapital (NCFE)

- Finansiering, som de formidlende finansielle institutioner stiller til rådighed inden for rammerne af de finansielle instrumenter som følge af de projekter, der er finansieret (i mio. EUR)
- Finansiering, der stilles til rådighed for Natura 2000-lokaliteter som følge af de projekter, der er finansieret (i mio. EUR)
- Indvirkning som følge af de projekter, der finansieres, på modstandsdygtigheden over for klimaændringer (eksponering for klimaændringer og følsomhed over for konsekvenserne heraf) i regioner og økonomiske sektorer, navnlig i de sårbare områder, der i EU's tilpasningsstrategi er udpeget som højt prioriteret, når det gælder LIFE-finansiering
- Indvirkning på økosystemernes tilstand som følge af de projekter, der finansieres
- Jobskabelse: antal arbejdspladser, der er skabt som følge af de projekter, der finansieres (antal fuldtidsækvivalenter)

Specifikke indikatorer for instrumentet til privatfinansiering af energieffektivitet (PF4EE)

- Privat finansiering (i mio. EUR), der er mobiliseret som følge af PF4EE-lån
- Energibesparelser (i GWh), der er opnået som følge af PF4EE-lån
- CO₂-reduktioner (i ton CO₂), der er opnået som følge af PF4EE-lån
- Jobskabelse: antal arbejdspladser, der er skabt som følge af projekter, der finansieres (antal fuldtidsækvivalenter)

Forventede resultater, som er specifikke for faciliteten til finansiering af naturkapital (NCFE)

I den indledende pilotfase forventes det, at der via faciliteten udføres 9-12 projekter (herunder indirekte projekter), dvs. 3-4 projekter om året. Det forventes, at de individuelle investeringer beløber sig til mindre end 10-15 mio. EUR.

Den løftestangseffekt, som værdien af faciliteten har for LIFE, er på mellem 2,2 og 3,2. Når der tages hensyn til et eventuelt bidrag til projektomkostningerne fra slutmodtagerne på 25 %, kan løftestangseffekten for LIFE nå op på mellem 2,8 og 4,2. De samlede investeringer i projekter vedrørende forvaltning af naturkapital i pilotfasen kan beløbe sig til 420 mio. EUR.

Under den driftsfase, der følger, kan løftestangseffekten nå op på 6, særlig hvis andre investorer slutter sig til faciliteten, og hvis der foretages yderligere investeringer gennem formidlere og fonde.

Forventede resultater, som er specifikke for instrumentet til privatfinansiering af energieffektivitet (PF4EE)

Det forventes, at der inden for rammerne af PF4EE kan blive indgået 6-10 finansieringsaftaler med finansielle formidlere (EIB-lån til energieffektivitet og risikodelings-/ekspertstøttefaciliteten) i perioden 2014-2017. En finansieringsaftale kan omfatte gennemførelsen af det finansielle instrument i mere end én medlemsstat, og en finansiel formidler kan indgå mere end én finansieringsaftale.

I programmets løbetid (2014-2017) forventes det, at op til 1 800 slutmodtagere og projekter vil modtage lånefinansiering på i alt ca. 430 mio. EUR, hvis man antager, at de gennemsnitlige investeringsomkostninger beløber sig til 300 000 EUR. De samlede investeringer i energieffektivitet i perioden vil således kunne nå op på ca. 540 mio. EUR.

Den løftestangeffekt, som værdien af låneporteføljen har for LIFE, skønnes at være på 6. Når der tages hensyn til et eventuelt bidrag til projektomkostningerne fra slutmodtagerne på 25 %, kan løftestangeffekten for LIFE nå op på 8.
